



STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 67 · 8. april
Sesjonen 2021–2022

Fra 1. oktober 2019 har Stortinget innført ny vateringsordning med faste vateringstidspunkter. Derfor vil saksreferat og tilhørende vatering i perioder være i ulike hefter. Dette er markert i referatet.

Møte fredag den 8. april 2022 kl. 9

President: Masud Gharahkhani

Dagsorden (nr. 67):

1. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen og Sofie Høgestøl om å trappe opp norsk støtte til Ukraina, Georgia og Moldova
(Innst. 231 S (2021–2022), jf. Dokument 8:117 S (2021–2022))
2. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Sofie Høgestøl og Alfred Jens Bjørlo om ekstraordinær støtte til Ukrainas frihetskamp
(Innst. 232 S (2021–2022), jf. Dokument 8:120 S (2021–2022))
3. Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i tolløven (forskriftshjemmel om at loven skal gjelde for Svalbard) og endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutgifter (forlenget strømstønad)
(Innst. 250 L (2021–2022), jf. Prop. 70 L (2021–2022))
4. Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Kultur- og likestillingsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Olje- og energidepartementet (økonomiske tiltak i møte med ekstraordinære strømutgifter m.m.)
(Innst. 251 S (2021–2022), jf. Prop. 77 S (2021–2022)) unntatt pkt. 2.3
5. Referat

Presidenten: Det foreligger tre permisjonssøknader:

- fra representanten Audun *Lysbakken* om foreldrepermisjon i tiden fra og med 19. april til og med 17. juni
- fra representanten Mímir *Kristjánsson* om foreldrepermisjon i tiden fra og med 19. april til og med 17. juni
- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Jorodd *Asphjell* – det er ikke noe foreldrepermisjon der (munterhet i salen) – i tiden fra og med 19. april til og med 25. april for å delta i møter i Østersjøamarbeidet i Warszawa, reise med Nordisk råd til København og delta i møter med Baltisk forsamling og presidiet i Nordisk råd i Helsinki. Det blir hektisk, det også.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.

2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden: For Hordaland: Sara *Bell* 20. april til 17. juni For Rogaland: Emma *Watne* 20. april til 17. juni For Sør-Trøndelag: Steinar *Krogstad* 20.–21. april

Presidenten: Representanten Morten Stordalen vil framsette to representantforslag.

Morten Stordalen (FrP) [09:01:23]: På vegne av representantene Hans Andreas Limi, May Helen Hetland Ervik, Frank Edvard Sve, Marius Aron Nilsen, Bård Hoksrud og meg selv vil jeg gjerne fremsette et representantforslag om MC som et praktisk transportalternativ som bør være tilgjengelig for flere.

Derne vil jeg fremme forslag på vegne av Fremskrittspartiet og representantene Frank Edvard Sve, Hans Andreas Limi, Marius Aron Nilsen og meg selv om bedre rammebetingelser for veteranbjørretøy.

Presidenten: Sofie Marhaug vil framsette tre representantforslag.

Sofie Marhaug (R) [09:02:06]: Takk, jeg har med meg to forslag.

Presidenten: Jeg tror det går veldig fint. (Munterhet i salen)

Sofie Marhaug (R) [09:02:13]: På vegne av representantene Geir Jørgensen, Tobias Drevland Lund og meg selv vil jeg fremme et representantforslag om uavhengige konsekvensutredninger i vindkraftsaker.

Og på vegne av representanten Geir Jørgensen og meg selv vil jeg fremme et representantforslag om jord- og sjøkabel som alternativ til luftledning ved bygging av sentralnett.

Presidenten: Og så det siste forslaget – vær så god (representanten Marhaug får overrakt forslaget av presidenten).

Sofie Marhaug (R) [09:02:50]: Tusen takk.

På vegne av representantene Bjørnar Moxnes, Mímir Kristjánsson og meg selv vil jeg fremme et representantforslag om å tette hull i konkurslovgivningen.

Presidenten: Da vil representanten Tone Wilhelmsen Trøen framsette to representantforslag.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [09:03:20]: På vegne av representantene Sandra Bruflot, Erlend Svandal Bøe, Ingunn Foss, Turid Kristensen, Tage Pettersen, Sveinung Stensland og meg selv vil jeg fremsette et representantforslag om bedre forebyggelse og bekjempelse av partnerdrap.

Og på vegne av representantene Sandra Bruflot, Erland Svardal Bøe, Kari-Anne Jønnes, Turid Kristensen, Anne Kristine Linnestad og meg selv vil jeg fremsette et representantforslag om å forebygge og redusere ensomhet.

Presidenten: Representanten Hans Andreas Limi vil framsette et representantforslag.

Hans Andreas Limi (FrP) [09:04:08]: På vegne av Fremskrittspartiets representanter Sylvi Listhaug, May Helen Hetland Ervik og meg selv har jeg den glede å fremme forslag om at oljefondet ikke skal brukes til klimaspekulasjon.

Presidenten: Representanten Christian Tybring-Gjedde vil framsette et representantforslag.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [09:04:39]: På vegne av stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Hans Andreas Limi, Per-Willy Amundsen, Dagfinn Henrik Olsen, Terje Halleland og meg selv ønsker jeg å fremsette et representantforslag om å iverksette en rekke tiltak for å styrke Norges forsvarsevne og nasjonale beredskap.

Presidenten: Representanten Nikolai Astrup vil framsette et representantforslag.

Nikolai Astrup (H) [09:05:14]: Med representantforslag skal landet bygges!

På vegne av representantene Erna Solberg, Tina Bru, Mathilde Tybring-Gjedde, Ove Trellevik, Bård Ludvig Thorheim, Linda Hofstad Helleland og meg selv har jeg gleden av å legge frem et forslag om energi for fremtiden.

Presidenten: Representanten Ingrid Fiskaa skal legge fram to representantforslag.

Ingrid Fiskaa (SV) [09:05:46]: På vegne av stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski, Lars Haltbrekken, Marian Abdi Hussein og meg selv har jeg gleden av å framsette et representantforslag om løsning for kontantutbetaling til befolkningen.

Så har jeg like stor glede av å framsette et representantforslag på vegne av representantene Lars Haltbrekken, Andreas Sjalg Unneland, Kari Elisabeth Kaski, Kirsti Bergstø og meg selv om sletting av Ukrainas statsgjeld.

Presidenten: Representanten Lars Haltbrekken vil framsette et representantforslag – det er mange i dag.

Lars Haltbrekken (SV) [09:06:31]: Som presidenten vet, var deler av energi- og miljøkomiteen tidligere denne uka på Svalbard. Der fikk enkelte av oss kjenne på

kroppen hvor varmt vannet utenfor Ny-Ålesund har blitt. Det er derfor på tide med noen flere klimatiltak. Jeg har derfor gleden av å fremme et representantforslag på vegne av representantene Birgit Oline Kjerstad, Kari Elisabeth Kaski, Kirsti Bergstø, Freddy André Øvstegård, Kathy Lie og meg selv om klimatiltak nå.

Presidenten: Representanten Himanshu Gulati vil framsette et representantforslag.

Himanshu Gulati (FrP) [09:07:15]: På vegne av representantene Erlend Wiborg, Silje Hjemdal, Carl I. Hagen og meg selv ønsker jeg å fremme et representantforslag om strategi for å sikre akademisk frihet.

Presidenten: Representanten Kathy Lie vil framsette et representantforslag.

Kathy Lie (SV) [09:07:39]: På vegne av stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski, Grete Wold og meg selv har jeg den ære å fremme et representantforslag om bemanning i barnevernet.

Presidenten: Representanten Marie Sneve Martinussen vil framsette et representantforslag.

Marie Sneve Martinussen (R) [09:08:05]: På vegne av representantene Bjørnar Moxnes, Mímir Kristjánsson og meg selv har jeg gleden av å fremme et representantforslag om å tette hull i det norske skattesystemet.

Presidenten: Freddy André Øvstegård vil framsette et representantforslag.

Freddy André Øvstegård (SV) [09:08:37]: Jeg vil fremme et representantforslag på vegne av representantene Grete Wold, Marian Abdi Hussein, Mona Fagerås, Kathy Lie, Kari Elisabeth Kaski og meg selv om tiltak for økt bemanning i skole og barnehager.

Presidenten: Representanten Rasmus Hansson vil framsette tre representantforslag.

Rasmus Hansson (MDG) [09:09:11]: På vegne av representantene Une Bastholm, Lan Marie Nguyen Berg og meg selv vil jeg framsette representantforslag om å trekke tilbake utbyggingstillatelser på norsk sokkel som er i strid med Grunnloven.

På vegne av representanten Une Bastholm og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om å legge til rette for et mer bærekraftig hytteliv.

Og på vegne av meg selv vil jeg framsette et representantforslag om en norsk offentlig utredning om politiskandalen.

Presidenten: Representanten Bård Hoksrud vil framsette et representantforslag.

Bård Hoksrud (FrP) [09:10:05]: På vegne av Fremskrittspartiet og stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Morten Wold, Hans Andreas Limi og meg selv har jeg gleden av å fremme representantforslag om å gi raske tilgang til medisiner for norske pasienter – og det kommer sikkert flere forslag senere.

Presidenten: Representanten Dag-Inge Ulstein vil framsette to representantforslag.

Dag-Inge Ulstein (KrF) [09:10:34]: På vegne av Kristelig Folkepartis representanter Olaug Vervik Bollestad, Kjell Ingolf Ropstad og meg selv ønsker jeg å framsette et representantforslag om forsterket innsats for å bekjempe menneskehandel – vår tids slaveri.

I tillegg ønsker de samme representantene, Olaug Vervik Bollestad, Kjell Ingolf Ropstad og meg selv, å fremme et representantforslag om å innføre en avgift på omdisponering av matjord og andre verdifulle arealer.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Presidenten gjør oppmerksom på at sakene nr. 3 og 4 på dagens kart ikke har ligget ute den reglementsmessige tid, dvs. 48 timer, jf. forretningsordenen § 46. Presidenten vil likevel foreslå at sakene tas under behandling i dag.

– Ingen innvendinger er kommet mot dette, og det anses vedtatt.

Sakene nr. 1 og 2 vil bli behandlet under ett.

Sak nr. 1 [09:11:33]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen og Sofie Høgestøl om å trappe opp norsk støtte til Ukraina, Georgia og Moldova (Innst. 231 S (2021–2022), jf. Dokument 8:117 S (2021–2022))

Sak nr. 2 [09:11:52]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Sofie Høgestøl og Alfred Jens Bjørlo om ekstraordinær støtte til Ukrainas frihetskamp (Innst. 232 S (2021–2022), jf. Dokument 8:120 S (2021–2022))

Presidenten: Etter ønske fra utenriks- og forsvarskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil sju replikker med svar etter inn-

legg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Ine Eriksen Søreide (H) [09:12:48] (komiteens leder): Selv om utviklingen på bakken i Ukraina nå endrer seg stadig til det verre, er også flere av delforslagene i representantforslagene vi diskuterer her i dag, naturlig nok innhentet av begivenhetenes gang. Det er i foruroligende grad en endring til det verre vi ser, og sannsynligheten er ganske stor for at det også kommer til å bli ytterligere forverringer. Jeg tror vi alle sliter med å ta innover oss de grufulle bildene fra Butsja, men vi har i morgentimene i dag også fått høre om tilsvarende situasjoner i bl.a. Borodjanka, og sannsynligheten er ganske stor for at flere byer har opplevd akkurat det samme.

Det er også en internasjonal utvikling i saken. Det er i stadig økende grad sanksjoner både fra EU og fra USA og andre land, og EU innførte en ny sanksjonspakke i går mot russisk kull og shipping. USA innførte nye sanksjoner mot russiske finansinstitusjoner og enkeltpersoner.

Når krigen utvikler seg som den gjør, er det desto viktigere at Europa og våre allierte står sammen i vår respons, vår fordømmelse og sanksjonspolitikken. Det er like viktig at vi fortsetter den sterke støtten til Ukraina både politisk og økonomisk, og ikke minst at vi fortsetter å donere det militære materiellet vi har mulighet til å donere, for ukrainerne trenger muligheten til å forsvare seg.

Ukraina er et stort land. Nå har ca. 3–4 millioner flyktet ut av landet, mange flykter i landet, men det er altså fortsatt ca. 37 millioner mennesker igjen i landet. Da er det også viktig at vi bidrar til å holde landet i gang, sikrer statens funksjoner, bidrar til at folk kan få lønninger, kan få helsehjelp, skole osv. Derfor er det viktig at vi parallelt med den akutte håndteringen også tenker på hvordan vi kan støtte opp om driften av den ukrainske staten mens krigen pågår.

Det er full enighet i Stortinget om de tiltakene regjeringa har innført når det gjelder økt humanitær støtte, donasjon av våpen osv., men det må hele tida vurderes om man kan gjøre mer, og om man kan gjøre ting raske. Jeg opplever at det også er intensjonen bak representantforslagene, selv om de ble fremmet på et tidspunkt som altså var før invasjonen av Ukraina. Det er positivt at regjeringa også har økt støtten til et land som Moldova, som er ekstremt sårbart, med ca. 100 mill. kr.

Som forslagsstillerne også er inne på i innstillinga, er det sånn at flere av forslagene vil berøre regjeringas prerogativer i utenrikspolitikken. Jeg opplever også derfor at forslagsstillerne ikke vil ta opp igjen en del av forslagene, men mer understreke viktigheten av at regjeringa handler samlet og raskt og fortsetter å informere Stortinget løpende om utviklingen.

Det er også positivt at regjeringa nå vurderer å trappe opp støtten til Georgia gjennom egne bidrag og samarbeidspakken Substantial NATO-Georgia Package i nært samarbeid med våre allierte, og at man er positiv til en eventuell svartehavsstrategi i NATO. Det er viktig at regjeringa følger opp både vår rolle som alliert, som vi jo har diskutert i ulike fora i Stortinget flere ganger, og ikke minst den støtten vi kan gi direkte til Ukraina.

Når vi står sammen med Ukraina og resten av Europa, er det viktig at vi klarer å holde den oppmerksomheten også framover. Det er en reell fare for at situasjonen nå går over i en mer frossen konflikt, og at oppmerksomheten i Europa og verden om det som skjer og de grusomhetene russiske styrker begår, kan bli skjøvet til side av andre akutte kriser. Nettopp derfor er representantforslagene også veldig viktige, selv om mange av forslagene er innhentet av endringer og realiteter, og selv om de ikke fremmes i sin nåværende form. Oppmerksomheten om dette og det at vi diskuterer det i det norske parlamentet, at vi bidrar sammen med allierte, er noe av det aller viktigste vi kan gjøre nå, i tillegg til å fortsette den humanitære støtten, den politiske støtten, den økonomiske støtten, og også fortsette å donere militært materiell vi kan donere, og som Ukraina sårt trenger i sin kamp for sin frihet, sin suverenitet og sin selvstendighet.

Åsmund Aukrust (A) [09:17:58]: De fleste utenrikspolitiske debatter om dagen handler selvfølgelig på en eller annen måte om Russlands ulovlige krig mot Ukraina fordi det er det viktigste som skjer. I Europa vil det være et før og et etter 24. februar. Vi ser det i debattene her på Stortinget; nesten uansett tema fra alle komiteer kommer man innom krigen i Ukraina. Det gjelder ikke minst vårt arbeid i utenriks- og forsvarskomiteen. Vi så det i debatten i går, som handlet om nordisk samarbeid, vi så det i debatten om utenriksredegjørelsen, og vi ser det i alle debatter som handler om forsvar og beredskap.

Vi følger alle sammen krigen dag for dag og time for time. Situasjonen forandrer seg stadig på bakken; det gjør at også politikken må forandre seg. Det gjør at det å fremme representantforslag er et godt grunnlag for debatt, men det er ikke et så godt grunnlag for å få til politiske endringer – rett og slett fordi forslag kan være utdatterte nesten samme dag som de er fremmet. Vi har de siste to månedene tatt i bruk virkemidler som jeg tror ingen av oss så for seg at det skulle være nødvendig å bruke. Alle vi som har kommentert krigen den siste måneden, har vel opplevd at holdbarheten på uttalelsene våre kanskje ikke nødvendigvis har vært særlig lang. Helgen 26.–27. februar var det ingen partier på Stortinget som var tilhenger av å sende våpen. Den 28. februar støttet alle beslutningen om å gjøre det, med unntak av

SV og Rødt, og i dag er det bare Rødt som fortsatt er motstander av det.

Men det er ikke først og fremst vi som forandrer oss; det er det virkeligheten som gjør. Krigens brutalitet kjenner ingen grenser, derfor må vi hele tiden se på hva mer vi kan gjøre. Så jeg vil takke regjeringen – ved statsministeren, utenriksministeren og forsvarsministeren, som har gått i front – for at de klarer å holde både hodet kaldt og hjertet varmt, at de evner å ta raske og vanskelige beslutninger, og at de klarer å gjøre det i nært samarbeid med andre land. Dette er vi avhengige av å møte sammen, og det er nettopp det som er styrken. Jeg vet at utenriksministeren kommer rett fra en reise til Brussel og Berlin. Det er veldig viktig at vi fortsetter kontakten med andre allierte land i NATO, i Europa og i EU, og ikke minst at Norge har tatt på seg den viktige jobben vi gjør i FNs sikkerhetsråd.

Jeg vil også takke alle partier på Stortinget, for jeg synes vi har et veldig godt og tillitsfullt forhold. Det er en styrke for oss at vi ser på denne krigen med de samme øynene. Vi har respekt for hverandres syn, og vi deler stort sett både synet på virkeligheten og hva slags virkemidler vi skal bruke. Det gjør vi når vi møtes i denne salen, vi gjør det når vi møtes i lukkede rom, og vi gjør det når vi debatterer saken i mediene. Krigen setter oss på en enorm prøve, og det at vi står sammen, gjør det lettere for Norge å møte dette. Det må vi fortsette å gjøre, for det mest krevende ligger foran oss. Ukraina kommer til å trenge stadig mer støtte, og det skal vi fortsette å gi dem, både nå og når krigen til slutt tar slutt. Og så skal vi være der for andre land i regionen som er svært utsatt.

Til slutt: I statsministerens redegjørelse til Stortinget startet han med et utdrag fra Nordahl Grieg: «Krig er forakt for liv.» Det ser vi nå hver eneste dag. Det er virkelig forakt for liv, det vi ser på bildene som slår innover oss fra Butsjja og fra andre steder. De er så ille at det knapt er til å fatte, men det er det som er virkeligheten. Det fordømmes selvfølgelig på det sterkeste av oss alle. De ansvarlige må stilles til ansvar, og ukrainernes heroiske kamp må man fortsette å støtte.

I de neste linjene i Nordahl Griegs dikt Til ungdommen, som betyr mye for mange i Norge, sier han: «Krig er forakt for liv, fred er å skape, kast dine krefter inn, døden skal tape.» I dag sier vi det samme igjen, for freden vil til slutt vinne, døden skal tape.

Bengt Fasteraune (Sp) [09:22:54]: Først vil jeg bare slå fast at det russiske angrepet på Ukraina er et alvorlig brudd på folkeretten og har dramatiske konsekvenser for befolkningen i Ukraina. Jeg deler representantenes syn om at Norge har både et moralsk ansvar og en sterk interesse av å bidra til å stoppe den russiske invasjonen og sikre Ukrainas suverenitet. Det innebærer at Norge

både må reagere overfor Russland og bidra med støtte til Ukraina. Det har regjering og storting fulgt opp gjennom hele denne perioden på en god måte, noe som medfører at forslaget, som flere har vært inne på, ikke er aktuelt slik situasjonen er akkurat nå.

Men likevel: Det som har skjedd, er at sammen med sine partnere og allierte har Norge innført en historisk kraftig sanksjonspakke som rammer Russland. Dette er et av de viktigste tiltakene det internasjonale samfunnet har til rådighet for å reagere mot Russlands folkerettsbrudd. Mange ser kanskje på det som en selvfølge at man kan få gjort disse tingene kjapt. Det er det jo ikke, men det har skjedd kjapt, og det har vært samlet. De som har stått på og jobbet for at man skal få en effektiv sanksjonspakke, har klart å få det til på en god måte.

I møte med den svært alvorlige, prekære humanitære situasjonen har Norge også besluttet å sette av inntil 2 mrd. kr for å avhjelpe den humanitære situasjonen og hjelpe mennesker på flukt. Regjeringen har besluttet å gi midlertidig kollektiv beskyttelse til ukrainske flyktninger, for det er også en del av krigen, det er også en del av konsekvensene av krigen, at vi her i Norge er nødt til å ta imot flyktninger på en god og verdig måte. Kommunene er satt i beredskap, og de er allerede i gang med å løse dette oppdraget gjennom dialog med våre ordførere. Jeg er trygg på at hindringer raskt blir ryddet av veien, for det er det det egentlig dreier seg om. Når folk er kritiske og sier fra om noe som skal bli bedre, er det med på å rydde hindringer av veien.

Vi stiller også opp for folk på bakken i Ukraina og for den legitime forsvarskampen i Ukraina. Norge har tidligere vært restriktiv i sin praksis for eksport av forsvarsmateriell, men Ukraina befinner seg nå i denne ekstraordinære situasjonen. De særskilte tiltakene vi har iverksatt, har betydd 4 000 panservernvåpen til Ukraina, et våpensystem som vi vet fungerer i den situasjonen de er i nå. Regjeringen vurderer fortløpende videre støtte, inkludert nye donasjoner av forsvarsmateriell og eventuelt våpen eller midler Ukraina kan anskaffe våpen for. Dette er fortløpende vurderinger.

Selvfølgelig får Russlands invasjon også konsekvenser utenfor Ukraina. I lys av Russlands mobilisering langs grensen mellom Ukraina og Russland og mellom Ukraina og Hviterussland har NATO økt sin tilstedeværelse i regionen. Her bidrar også Norge med sitt forsterkede bidrag til Litauen. Denne helheten er også viktig å ta med seg inn i den neste fasen, som vi sannsynligvis nå går inn i, hvor russerne reorganiserer seg og kanskje vil gå til en ny motoffensiv.

Norge har over tid hatt dialog med Ukraina samt med nærstående allierte land om styrking av ukrainske cyberkapasiteter, og vi skal fortsette denne dialogen med Ukraina og med nærstående stater for å se nærme-

re på muligheten for å støtte Ukrainas digitale forsvarsevne og motstandsdyktighet. Dette må også ses opp imot den etterretningsstøtten som Ukraina får, og som betyr at de kan være presise når de gjennomfører sine motangrep mot russiske styrker. Dette er en helhet som etter hvert i operasjonen har kommet på plass.

Det som skjer rundt oss, krever en detaljert forståelse av en komplisert og krevende situasjon som endrer seg fra time til time. Situasjonen i Ukraina er uoversiktlig. Den utvikler seg raskt. Norge er heller ikke alene om å fatte særskilte tiltak i det vi nå opplever som et paradigmeskifte i det sikkerhetspolitiske bildet i Europa.

Norges videre tiltak må skje i takt med den raskt skiftende utviklingen og i samråd med våre allierte og partnerland. Det eneste vi vet, er at bildet de neste dager, uker, måneder og år ikke blir slik vi har forestilt oss. Det er derfor svært viktig at hele apparatet som nå er satt i bevegelse, raskt har evnen til å endre kurs dersom det blir behov for det.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [09:28:11]: Disse forslagene er egentlig å slå inn åpne dører. Man har imidlertid sett at det er mangel på militært beredskapsmaterieil i Norge, og vi kan love det ene og det andre, men det er en sannhet at disse beredskapslagrene er så å si tomme – og det må vi innrømme. Det er bakgrunnen for at Fremskrittspartiet i dag fremmet flere konkrete forslag som sikrer bedre beredskapsmaterieil og mer beredskapsmaterieil. I det ene forslaget sier vi:

«Stortinget ber regjeringen øke beredskapskapasitet for lagring av nødvendig beredskapsmaterieil, inkludert etablering av beredskapsavtaler med kommersielle aktører.»

Vi sier også i forslag 10:

«Stortinget ber regjeringen opprette beredskapslagre for innsatsmaterieil.»

Det er fordi at hvis man ikke har innsatsmaterieil, dvs. komponenter og andre ting, er vi ikke i stand til å føre krig i mer enn noen dager. For å være i stand til å føre krig i inntil 30 dager – før amerikanerne kan komme til Norge – koster det 28 mrd. kr. Det håper jeg stortingssalen merker seg når vi skal behandle forslagene til Fremskrittspartiet, slik at man ikke på populistisk vis bare avviser dem, men går inn i substansen.

Når det gjelder Venstres forslag om å bevilge 1 mrd. kr, er det et tall tatt ut av luften, rett og slett fordi alle land donerer materieil til Ukraina. Det er ingen som har bedt om betaling for materieil. Den som gjør det, vil le fått høre det ganske høyt. Det eneste man kan tenke seg, er at det finnes en samling av kontanter dersom USA, som donerer det meste, mener de bør kompenseres for dette på et eller annet økonomisk vis. Men per i dag er det forslaget egentlig bare som å si: Hvem kan

hjelpe mest? Stem på vårt forslag! Og noen kan si to milliarder, andre fem milliarder. En milliard er akkurat like dumt som to.

Så er det en annen realitet, og det er at det er kø for å skaffe ammunisjon. Man kan si man skal skaffe ammunisjon for beredskap. I dag er det tre til fem års kø for å få ammunisjon, f.eks. fra Nammo. Vi har ikke ammunisjon. De kan ikke produsere ammunisjon. De har kommersielle avtaler som går over hele Norden. De kan ikke prioritere Norge fremfor Finland og fremfor Sverige, og derfor trenger man å øke kapasiteten. Da trenger de å investere. Derfor har vi forslag 8, som sier følgende:

«Stortinget ber regjeringen redusere ledetiden for NAMMOs produksjon av ammunisjon samt sikre at NAMMO får den finansielle støtten bedriften trenger for å øke produksjons- og lagringskapasiteten.»

Det koster 500 mill. kr for Nammo i investering for å øke kapasiteten, men de er ikke villig til å gjøre det før de har kunder som er sikre – ikke bare ord. Dessuten tar det lang tid. Da må regjeringen på banen og bevilge de pengene som Nammo trenger for å øke mulighetene til å styrke kapasiteten og produsere mer ammunisjon – ikke bare snakke. Det er veldig viktig.

Krigen i Ukraina har også vist at Russland har et relativt svakt forsvar. Jeg tror det har overrasket mange. Russlands forsvar, som vi alle fryktet veldig sterkt, har vist at det nå er på retrett. Det viser seg at de driver med grusom krig istedenfor, for de er ikke i stand til å gjøre noe annet. Det man kan frykte, er selvsagt at de bruker mer alvorlige, fryktelige våpen fordi de ikke klarer å vinne en krig på bakken. Men det viser også noe om motivasjonen for å føre en krig. Ukrainernes heltekrig for å forsvare eget land vinner over mange militære styrker med ikke-motiverte, tandre soldater fra Russland. Det må vi merke oss. Vi må være motiverte hvis vi skal vinne en krig. Da er det viktig at vi også i Norge klarer å mobilisere hele samfunnet for noe vi vet er alvorlig, og noe som kan skje en gang i fremtiden.

Guri Melby (V) [09:32:21]: Jeg vil starte med å takke komiteen og saksordføreren for en rask behandling av våre to representantforslag. Jeg er glad for at vi kunne bruke disse forslagene som en anledning til å gi regjeringen et bredt mandat for å støtte Ukraina og de andre landene i regionen.

Jeg vil også takke utenriksministeren for hennes åpensinnede og redelige vurdering av våre forslag. Det er selvsagt regjeringens prerogativ å fatte beslutninger i den krigen vi står i. Derfor har heller ikke vi fremmet noen av forslagene i forbindelse med behandlingen i komiteen. Det er en utpreget styrke ved det norske demokratiet at posisjon og opposisjon kan føre en konstruk-

tiv og ordnet debatt, selv i krevende utenrikspolitiske debatter som dette er. Det at utenriksministeren har tatt Stortinget på alvor, er noe jeg setter stor pris på.

Krigen i Ukraina er uten tvil gruffull, og de dokumenterte tilfellene av krigsforbrytelser som bl.a. Human Rights Watch har gått ut med, har rystet en hel verden. Det gjør inntrykk å se ukrainere gå i krigen for å forsvare både sin egen og – i ytterste konsekvens – vår felles frihet i Europa. Det er viktig for meg å understreke nok en gang at i denne krigen er vi alle ukrainere, og vår felles fiende er ikke det russiske folk, men diktatoren som sitter i Kreml, nemlig Vladimir Putin.

Sammen med representantene Elvestuen og Høgestøl fremmet jeg et forslag om å trappe opp den norske støtten til Ukraina, Georgia og Moldova. Dette ble fremmet en uke før Putin begynte sin angrepskrig i Ukraina. Til tross for at mye har hendt siden den gang, opplever jeg at samtlige forslag er minst like relevant nå som da. Det regionale perspektivet og behovet for en langsiktig støtte til disse tre landene har ikke avtatt, selv om krigen selvsagt gjør at behovene for å gjenoppbygge Ukraina er utrolig mye større enn det vi kunne ha sett for oss den 17. februar.

Det andre forslaget ble fremmet av representantene Elvestuen, Høgestøl, Bjørlo og meg selv den 1. mars og handler om ekstraordinære støttetiltak for Ukraina i lys av den pågående angrepskrigen. Forslaget tar opp en rekke akutte støttetiltak for Ukraina samt forslag til ytterligere sanksjoner rettet mot Russland. Også her opplever jeg at statsråden med åpent sinn har vurdert de forslagene som vi har fremmet.

Det er spesielt to forslag jeg har lyst til å ta fram i dette innlegget. Det ene er forslaget vårt om å støtte Ukraina med penger for å kjøpe våpen, og det andre er forslaget om å innføre et havneforbud for russiskkontrollerte fartøy i Norge. Ingen av disse forslagene er unike for Norge, begge har røtter i andre europeiske land. Jeg må korrigere representanten Tybring-Gjedde, som sa at det er ingen som har bedt om penger. Vel, Ukraina har bedt om penger, den ukrainske ambassadøren har vært veldig tydelig på at de trenger økonomisk støtte. Det er ingen tvil om at våpendonasjoner er det mest effektive, men det er også mulig å nyttiggjøre seg økonomisk støtte.

Kort tid etter at krigen brøt ut, brukte EU European Peace Facility for å kanalisere pengestøtte til Ukraina. Den er bl.a. ment å gi ukrainerne mulighet til selv å kjøpe våpen til å forsvare friheten sin. Norge er ingen militær supermakt, det er begrenset hva vi kan bidra med av våpenstøtte, men vi er en betydelig pengemakt, og vi har evnen til å støtte på den måten.

Det tar tid å anskaffe våpen. Derfor skulle jeg ønske at regjeringen hadde innfridd dette forslaget for en

stund siden. Men når det er sagt, er jeg overbevist om at det fortsatt vil bidra til å styrke Ukrainas forsvarsevne. Og når regjeringens Ukraina-pakke skal til behandling i Stortinget, vil vi forsøke å søke et bredt flertall for forslaget vårt om en våpenmilliard til Ukraina, kanalisert enten via European Peace Facility eller direkte til ukrainske myndigheter.

Min liberale partifelle, den estiske statsministeren Kaja Kallas, besøkte Norge denne uken. Hun ba også om at Norge måtte gjøre mer, og hun sa at så lenge krigen fortsetter og vi får inn de grusomme bildene, har vi ikke gjort nok. Jeg kunne ikke ha vært mer enig i min liberale kollegas kloke ord.

Det andre forslaget jeg vil nevne spesifikt, er forslaget om et havneforbud for russiskkontrollerte fartøy. Da vi foreslo dette den 1. mars, hadde både Storbritannia og Canada gått inn for lignende løsninger. I går ble det klart at også EU går inn for et havneforbud. Jeg er skuffet over at regjeringen ikke på egen kjøll har besluttet å innføre et norsk havneforbud, men like fullt håper jeg at regjeringen vurderer spørsmålet på nytt nå når EU har besluttet et slikt forbud. Det er veldig positivt at vi har støttet opp under de aller, aller fleste av EUs sanksjoner så langt, og det håper jeg vi fortsetter med.

Vi skal ikke underdrive de negative konsekvensene av et havneforbud nasjonalt. Denne uken har jeg reist i Øst-Finnmark, og jeg forstår utfordringen det bringer med seg for næringslivet, spesielt i nord. Allikevel tror jeg de fleste vil ha forståelse for behovet for enda sterkere sanksjoner. Det handler om å gjøre så mye som mulig nå for å unngå at det verst tenkelige skjer. Vi skylder ukrainerne det forbudet. La oss stenge norske havner for russiske fartøy.

Bjørnar Moxnes (R) [09:37:46]: Samtlige partier på Stortinget fordømmer Russland på det kraftigste for den folkerettsstridige angrepskrigen som landet har startet mot Ukraina, og for de krigsforbrytelser som de er skyldige i. Vi støtter også Ukrainas rett til å kjempe for selvråderett og fred. I mitt parti vil vi vil alltid forsvare folkeretten uavhengig av hvem som bryter den, selvsagt også når Russland gjør det.

I dag diskuterer vi det som opprinnelig var Venstres forslag til anmodningsvedtak, som siden har blitt endret til å gi regjeringen bred ryggdekning for omfattende støttetiltak overfor Ukraina og sterke sanksjoner mot Russland. Et slikt overordnet mandat kan vi gi regjeringen alle sammen, ut fra debatten vi har hørt til fram til nå. Det som må avklares, er hva vi mener er omfattende støtte til Ukraina, og hvilke sanksjoner mot Russland som vi mener er både sterke og målrettede.

Det siste først: Skal sanksjoner være målrettet, må vi ha et begrep om hva som er målet. Her finnes det to kon-

kurrerende oppfatninger. Den ene tar utgangspunkt i at vi skal prøve å strupe hele den russiske økonomien. En slik strategi fungerte ikke spesielt godt når det gjaldt verden Irak eller Iran, og vil trolig ikke fungere spesielt godt nå heller, for det første fordi ingenting tyder på at Putin sitter mer utrygt når alminnelige russere får det verre, og for det andre fordi EU ikke er villig til å røre den virkelig store russiske inntektsstrømmen, som er olje- og gasssektoren, for de er per dags dato avhengige av den selv.

Den andre strategien er mer hensiktsmessig. Den handler om å straffe makthaverne bak krigen, dvs. Putin selv og milliardærene bak ham. Russland egner seg trolig veldig godt for den typen straffetiltak. Oligarkene har i årevis plyndret vanlige russere og plassert tyvegods i velvillige vestlige land. Her kan vi både kartlegge, fryse og beslaglegge verdiene, om vi har viljen til det. Rødts ønske er derfor å rette norske straffetiltak mot Putin og hans krets av oligarker. Det betyr at vi avviser Venstres forslag om å stenge samtlige norske havner mot samtlige russiske skip, for det vil først og fremst ramme russiske fiskere, fiskemottak i Finnmark og verdens siste store torskbestand langt hardere enn det vil ramme Putin. I stedet foreslår vi en selvstendig norsk sanksjonspolitik som lar oss skille mellom hvilke skip vi ønsker inn i norske havner. Dermed kan vi nekte Putin-vennen Vladimir Lisin å losse over 4 000 tonn aluminium i Oslo havn, og samtidig la folk-til-folk-samarbeidet i nord gå som normalt.

Så la jeg merke til at EU-parlamentet i går ba om at alle havner skal stenges, og at fiskeriministeren varsler en selvstendig norsk linje, slik Rødt har bedt om. Det synes jeg er veldig bra. Det bør overføres også til øvrige deler av sanksjonspolitikken. Det er fint mulig innenfor sanksjonslovens bestemmelser at norske sanksjoner skal ha bred internasjonal oppslutning.

Dersom man ønsker utelukkende å følge det som EU vedtar, fremmer vi da et subsidiært forslag om at Norge skal spille inn navn til EUs sanksjonslister, og hvis en slik kanal ikke finnes per i dag, som vi har hørt fra ministeren, håper vi at en slik kanal snarlig kan opprettes.

Til slutt: Rødt støtter vidtgående humanitær støtte til å avhjelpe nøden i Ukraina og et stort mottak av dem som fordrives av krigen, akkurat som vi er for et hardt diplomatisk press på Russland for å avslutte krigen. Så har vi også bedt om at Norge går i spissen for at Ukrainas gjeld til både Verdensbanken og Det internasjonale pengefondet slettes. Det vil styrke Ukrainas økonomiske balanse med 130 mrd. dollar, dvs. 1 140 ganger mer enn Venstres forslag om 1 mrd. kr.

Jeg håper at Stortinget og partiene vil vurdere et slikt forslag. Det vil være et viktig håndslag til Ukraina for å kunne bygge opp igjen landet etter en ødeleggende krig og komme på fote når krigen en gang tar slutt.

Presidenten: Da har representanten Bjørnar Moxnes tatt opp de forslagene han refererte til.

Utenriksminister Anniken Huitfeldt [09:43:05]: Jeg er enig i komiteens påpekning om at den russiske invasjonen påfører det ukrainske folket enorme lidelser. Vi er alle rystet over bildene og beretningene som nå kommer om russiske styrkers overgrep på sivile i områder som de har trukket seg ut av. Det er viktig at de som er ansvarlig for krigsforbrytelser, nå stilles til ansvar. Norge har gjentatte ganger fordømt målrettede angrep på sivile og sivil infrastruktur, også i FNs sikkerhetsråd.

Norge støtter Ukrainas legitime rett til selvforsvar. Det er også i Norges sikkerhetspolitiske interesse. Vår bistand skal bidra til at det ukrainske folket kan forsvare seg selv. Vi har donert 4 000 panservernvåpen til Ukraina. Vi har også sendt militært materiell, som hjelmer og beskyttelsesvester. Vi har også tillatt at det blir eksportert forsvarsmateriell videre fra land som vi tidligere har eksportert til.

Jeg deltok i går på NATOs utenriksministtermøte i Brussel. Til stede var også min ukrainske kollega, som jeg ikke hadde sett siden fem dager før invasjonen. Norge skal fortsette å gi støtte til ham og hans folk. Han kom med en lang rekke henstillinger om hva slags type hjelp han mener det er viktig at vi bidrar med, og vi vil komme tilbake med en vurdering av dette.

På dette NATO-møtet diskuterte vi også hvordan vi konkret kan øke støtten til andre partnerland, som Georgia, som har vært nevnt her, Moldova, Bosnia-Hercegovina, som også føler seg veldig utsatte og sårbare nå.

I forkant av NATO-møtet var jeg på tirsdag på en støttekonferanse for Moldova i Berlin. Det er et land som står i en veldig krevende situasjon. Det er et av Europas fattigste land, og de tar imot enormt mange flyktninger. Vi har bidratt med hjelp til dem tidligere, og vi skal ta imot flyktninger derfra. Jeg annonserte også på tirsdag at vi skal bidra med 100 mill. kr. Halvparten av dette skal gå direkte til myndighetene i landet. Der går det nå veldig mange barn på skole, og de trenger et sted å bo, og de trenger helsehjelp. Den moldovske økonomien er veldig hardt rammet av at de stiller opp for ukrainerne, og når de stiller opp for sitt nabofolk, skal vi stille opp for dem.

Jeg deler komiteens flertalls vurdering om at vi, sammen med våre allierte, må tilpasse oss en ny sikkerhetspolitisk virkelighet. NATO har etter Russlands invasjon av Ukraina styrket sin tilstedeværelse i Øst-Europa. Det har vi gjort for å avskrekke ytterligere aggresjon og for å gjøre det lettere for våre østlige allierte, som f.eks. Litauen. Regjeringa vurderer løpende hvordan vi best kan innrette våre militære bidrag.

Russlands angrepskrig mot Ukraina har også dramatiske konsekvenser for Ukrainas økonomi. Derfor bruker vi en del millioner kroner til å gi direkte støtte til Ukraina nå. De har problemer med både å utbetale lønninger til lærere og de som jobber på sykehusene, og med å utbetale bl.a. pensjoner og sosialhjelp. Vi handlet ganske raskt etter den illegale invasjonen av Ukraina. Den 24. februar skjedde det, og tre dager etterpå bestemte vi oss for å frigjøre 2 mrd. kr til humanitær bistand og umiddelbar innsats for Ukraina og nabolandene.

De kanalene vi gir støtte gjennom, er bl.a. den internasjonale Røde Kors-bevegelsen. Vi har sett i veldig mange land at de stiller opp på en utrolig måte. Det er også andre organisasjoner som har imponert meg, deriblant Caritas, Redd Barna, Flyktninghjelpen og Norsk Folkehjelp.

I går møtte jeg i Brussel også de som er ansvarlig for koordineringsjobben innenfor EU. Der bidrar vi også stort. Koordinering av bidragene er veldig avgjørende i en slik situasjon som vi nå står i. Vi vurderer løpende om vi også skal bidra gjennom det som kalles EUs koordineringsmekanisme for sivil beredskap. Vi har bidratt mye, og vi vurderer hvordan vi kan bidra mer.

Jeg er nok ikke enig i at vi skal ha en selvstendig sanksjonspolitik. Vi skal gjøre våre egne vurderinger, vi skal tilpasse det norske regelverket, men jeg mener det er et poeng i seg selv at vi står sammen med våre allierte i NATO og sammen med EU.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ine Eriksen Søreide (H) [09:48:20]: Jeg hadde egentlig dette spørsmålet til utenriksministeren i går, men da var utenriksministeren naturlig nok på NATO-møtet, så det var Espen Barth Eide som besvarte det, men jeg vil likevel ta det opp i denne konteksten. Noe av det vi nå ser et veldig tydelig bilde av i Ukraina, i de byene som nå er frigjort, er at den seksuelle og kjønnsbaserte volden, voldtektene, overgrepene og torturen har satt tydelige merker. Det er ikke bare en sideeffekt av krig, som man pleide å si før, men det er et våpen som brukes systematisk i krig for å bryte ned både enkeltmennesker, familier og hele samfunn.

Jeg er veldig interessert i å vite hvordan regjeringa tenker rundt hvordan Norge best kan både støtte ofrene og ikke minst bidra til en etterforskning. Det er veldig positivt at Erik Møse nå leder MR-rådets etterforskning av dette, men det kreves også ganske mye for at ofrene skal fortelle. Flere ukrainere sier nå at de eneste som faktisk kan fortelle noe, er de som allerede har dødd, for dem kan man undersøke. De andre tør ikke.

Utenriksminister Anniken Huitfeldt [09:49:29]: Jeg er veldig glad for dette spørsmålet, for dette viser

veldig klart at i en slik krig som vi er i nå, er kvinner ofre for den type angrep, som de utsettes for gjennom voldtekter, men vi ser også at veldig mange er sårbare for å bli rekruttert til trafficking og prostitusjon når de kommer over på den andre sida av grensen. Derfor bidrar vi spesielt gjennom FNs organisasjon for migrasjon for å hindre at en del blir rekruttert inn i prostitusjon. Så er det å avdekke voldtekt som et middel i krig en del av etterforskningen. Jeg kan bare forsikre om at på det møtet jeg var på i går, ble det tatt opp av veldig mange. Det er en økning i antall kvinnelige utenriksministre, så jeg tror det har betydning for hvordan vi nå vektlegger arbeidet med å etterforske hva som reelt sett har foregått fra de russiske styrkene inne i Ukraina. Der vil vi ha et særskilt fokus, i samarbeid med våre allierte.

Guri Melby (V) [09:50:46]: Først vil jeg takke statsråden for innlegget. Så tenkte jeg å spørre litt mer om dette med havneforbud. Helt siden vi løftet det forslaget, har vi også vært åpne om at det er et tiltak som åpenbart vil ha en del negative konsekvenser, og at vi derfor forstår at det er et tiltak som man er nødt til å vurdere grundig. Jeg kunne tenke meg å høre litt mer om hvilke vurderinger som har blitt gjort av regjeringen, også mulige utredninger av eventuelle unntak, for at det ikke skal ramme på en veldig negativ måte. Så hva har vært vurdert i regjeringen når det gjelder muligheten for å innføre et forbud mot russiske fartøyer i norske havner? Har man vurdert eventuelle unntak, og hvordan vurderer man nå situasjonen etter at EU har sagt at de skal gjennomføre dette?

Utenriksminister Anniken Huitfeldt [09:51:35]: Jeg har jo tro på at vi innfører felles tiltak og er således ikke uenig med verken representanten Melby eller representanten Moxnes i synet på sanksjoner. Jeg mener at det er et poeng i seg selv at vi gjør det sammen med andre EU-land. Det er klart at vi har deltatt i diskusjonene om hvordan et slikt forbud da skal utformes. Når vi skal se på dette fra norsk side, vil vi vurdere å gjøre en del norske tilpasninger. Det er ikke mitt konstitusjonelle ansvarsområde, så det må vi nesten komme tilbake til Stortinget med, og det kan vi også informere om på ulike og egnede måter hvis det er behov for det. Men det vil være tilpasninger der det er behov for det, fra norsk side.

Bjørnar Moxnes (R) [09:52:40]: Takk for innlegg og svar. Vi forstår også ønsket og behovet for å stå sammen med andre land. Så er egentlig vårt spørsmål om man i tillegg til det kan lage egne lister på norsk basis over personer og institusjoner som vi ønsker å underlegge straffetiltak. Et eksempel på dette er nettopp det skipet som kom til Oslo havn, som er eid av oligarken Vladi-

mir Lisin, som er tett på Vladimir Putin, og som fikk losset over 4 000 tonn aluminium i Oslo havn. Så profittvirksomheten går uforstyrret selv om han er nær Putin og en viktig person for det regimet.

Hva tenker ministeren om man i tillegg til det EU vedtar, også kan lage en egen norsk liste?

Utenriksminister Anniken Huitfeldt [09:53:39]: Dette er ikke første gang at personer blir listeført i Norge. Dette er en måte å sanksjonere på overfor dem som enten utøver krigsforbrytelser eller er ansvarlige for handlinger vi ikke støtter. Det er flere lister som verser. Det ene er FNs lister, som vi tilslutter oss, og det andre er EUs lister.

Vi har ingen tradisjon fra andre konflikter for å innføre egne norske lister. Jeg synes det er en viktig linje å videreføre, nettopp fordi vi vet at sanksjoner virker best når vi gjør det sammen. Derfor er det ikke aktuelt for Norge å innføre en egen politikk i denne situasjonen, for det mest virkningsfulle er å opptre sammen med andre. Så kan vi selvfølgelig spille inn hvem vi mener skal være på disse listene, og det kan være aktuelt for Norge.

Det er viktig at vi rammer dem som reelt sett er ansvarlige for beslutninger i denne krigen. Det skal jo ikke ramme representanter for et land uavhengig av hva de har gjort, eller hvilket ansvar de har. Det er det som er grunnlaget for listeføring i slike saker. Vi står sterkest sammen med andre.

Bjørnar Moxnes (R) [09:54:44]: Takk for det svaret. Det betyr vel, hvis jeg hørte riktig, at regjeringen vil fremme norske innspill til EUs sanksjonslister, hvis jeg skjønnte det riktig. I så fall er det veldig gledelig og i tråd med et av forslagene vi har fremmet til behandlingen av saken. Om det ikke vedtas egne lister fra norsk side, kan man i hvert fall påvirke hva som kommer fra EUs side.

Er det riktig forstått at regjeringen jobber aktivt for å få tilføyd navn på disse listene som kommer fra EUs side?

Utenriksminister Anniken Huitfeldt [09:55:24]: På generelt grunnlag vil jeg bare si at vi jobber veldig tett med EU i den situasjonen vi er i. For første gang skal jeg delta på et møte med EUs utenriksministre. Det er på mandag. Det er første gang på elleve år en norsk utenriksminister er invitert i en slik sammenheng. Jeg tror de tenker det er hensiktsmessig å jobbe sammen med Norge, og vi har tilsluttet oss alle sanksjonene fordi vi står sterkest sammen. Akkurat hvilke personer som skal på slike lister, må det foregå en konkret vurdering av, slik at det kan ikke jeg kommentere på stående fot i Stortinget.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ola Elvestuen (V) [09:56:20]: Angrepet på Ukraina fortsetter, og det er ingenting som tyder på at dette vil avta, selv om russiske styrker er slått tilbake og har trukket seg tilbake fra områdene rundt Kyiv. Tvert imot, med en omgruppering og konsentrasjon øst i Ukraina er det en risiko for at krigen vil bli enda mer brutal også framover.

Det som er avgjørende, er at vi fortsetter støtten til Ukraina og gjør det med den nødvendige tyngde. Noen av disse forslagene ble lagt fram før angrepet på Ukraina og noen etterpå. Vi har ikke opprettholdt dem nå i stortingssalen. Det gis en tydelig støtte til det regjeringen har gjort – det er viktig å få fram – men forslagene innebærer også et ønske om å gå lenger.

Det Ukraina først og fremst trenger, er våpen og militært materiell. Det Norge har bidratt med, er bra, men vi trenger å fortsette den innsatsen, både med direkte tildelinger og gjennom European Peace Facility, hvis det er egnet, eller med direkte økonomisk støtte også til ukrainske myndigheter, som vi har foreslått.

Det er mye som tyder på at det man også vil trenge, er mer tyngre materiell framover for å stå imot det russiske angrepet. Det er avgjørende at enden på dette ikke blir en frosset situasjon der Putin kan selge fram angrepet som en seier overfor egen befolkning i Russland.

Vi må selvfølgelig fortsette å gi humanitær støtte. Norge har gitt viktige bidrag og vil helt sikkert også gjøre det framover. Vi trenger å stoppe penge- og verdioverføringene til Russland. Det må gjelde langt utover oligarkene. Sanksjonene må forsterkes. Det er viktig og riktig av EU nå å gå inn for at russiske skip ikke skal kunne anløpe europeiske havner. Jeg forventer at Norge vil følge opp det, og mener også at det bør gjelde landing av fisk i norske havner. Det er også en penge- og verdioverføring til Russland og til dels russiske oligarker.

Jeg har også en oppfordring til regjeringen: Vi har mange bedrifter som selv tar initiativ og går lenger i å avslutte sin handel, sitt engasjement og sin aktivitet overfor Russland enn det sanksjonene tilsier. Det bør vi støtte opp under. Det er også et viktig initiativ.

Vi er fortsatt i starten av det som det er fare for – en lang konflikt – og innsatsen og støtten må forsterkes.

Ine Eriksen Søreide (H) [09:59:48]: Til det siste poenget fra Ola Elvestuen vil nok jeg si at det er et mildt sagt tveegget sverd. Det er viktig at når Norge implementerer sanksjoner, skjer det raskt og med tydelighet, slik at bedrifter vet hva de har å forholde seg til. Det er ingen som vil være på feil side av sanksjonene, men det er en utfordring hvis man skal oppfordre til egensank-

sjoner i tillegg, for det kan skape uryddighet overfor sanksjonene.

Men grunnen til at jeg tok ordet, var egentlig bare at jeg ville vise til den betydelige og samlede støtten det er i Stortinget for bl.a. å donere våpen til Ukraina. Nå har også SV endret sitt standpunkt, og det synes jeg er voksent og bra gjort når man ser utviklingen på bakken. Men da kan jeg heller ikke unndra meg fra å tenke over at Rødt, ved Bjørnar Moxnes, står på denne talerstolen med stor moralsk patos og snakker om viktigheten av den varme støtten til Ukraina, viktigheten av å kunne beskytte seg mot det folkerettsstridige angrepet fra Russland. Hadde alle partier i denne salen tenkt som Rødt, hadde ikke Ukraina hatt noe som helst å forsvare seg med.

Rødt er det eneste partiet her i Stortinget som er imot donasjon av våpen, men det er de som snakker høyest og med størst moralsk patos om den angrepskrigen Putin har satt i gang. Det henger ikke sammen, og det er jo for så vidt en merkevare for øvrige deler av Rødts politikk også.

Bjørnar Moxnes (R) [10:01:38]: Som representanten Søreide veldig godt vet, har samtlige partier i Stortinget i noen titalls år avstått fra våpenhjelp til land som er i krig. Så har det vært, iallfall etter vår vurdering, fornuftige argumenter for det synet, som åpenbart Høyre selv har støttet i alle disse årene – siden 1959, for å være helt presis.

Noen eksperter har pekt på faren for å kunne bli en medkrigerstat, andre har pekt på at det også kan føre til at krigen blir enda større enn den allerede er. Vi ser også at NATO-land sier nei til flere av ønskene som kommer fra Ukraina. Man ønsker f.eks. ikke å ha en flyforbudszone eller å risikere en storkrig på europeisk jord. Så her er det ulike vurderinger, og det må det være rom for i et demokrati.

Så er det naturligvis slik at hvis det oppfattes som at Rødt har en moralsk pondus når det gjelder motstand mot folkerettsstridig krig, kan det skyldes at Rødt til forskjell fra Høyre ikke har en situasjonsbetinget motstand mot det, men også sier tydelig fra når våre allierte bryter folkeretten, invaderer andre land, skaper enorme flyktningstrømmer og mye død og fordervelse blant sivile. Det er en fordel for Norges troverdighet i slike diskusjoner at vi er konsistente, at vi er konsekvente, og at vi slår ring rundt folkeretten og tar avstand fra dem som tramper på den, som nå er Russland. Det er farlig for Norge hvis stormakter kan te seg på denne måten, og det er viktig at vi har en tydelig linje når det gjelder den typen saker.

Så det er veldig bra hvis nå Høyre varsler en ny linje i utenrikspolitikken hvor de kommer til å være konsis-

tente og faktisk stå sammen med oss, også når det eventuelt er allierte land som er ansvarlig for grove og særdeles alvorlige folkerettsbrudd. Det kan skje, det har skjedd tidligere, og det er viktig at Norge står tydelig sammen i slike situasjoner, mener vi.

Ola Elvestuen (V) [10:04:19]: Dette må jeg si noen ord til, for det er ikke ofte jeg sitter i stortingsalen og blir opprørt over innlegg som kommer. Denne sammenligningen som Rødt kommer med gang på gang om at det er i stormaktene problemene er, at USA har det samme som Russland, at dette egentlig er like mye i Afghanistan, det er like mye i Libya, er en forenkling av situasjonen og et forsøk på å snakke rundt Rødts ansvar. Det vi snakker om med hensyn til Ukraina, er et folk som slåss fortvilet for sin frihet, og de slåss på vegne av dem som står opp for frihet og demokrati i Europa. Det er grunnlaget. Og Rødt velger å ikke støtte Ukraina i den kampen. Dere kan komme så mye dere vil og snakke om oligarker vi skal treffe, og det skal vi gjøre, men de påvirker ikke situasjonen med angrepet i Russland. Putin trenger motstand. Det gjør vi og får vi til gjennom å gi våpen til Ukraina. Heldigvis har demokratiske land stått opp denne gangen og gjør det, og følger ikke Rødts linje. Så må vi gi humanitær hjelp, og vi må ha sanksjoner som treffer bredt, og som treffer hardt. Jeg mener også at det er viktig at vi støtter bedrifter som velger å gå lenger enn det sanksjonene i seg selv tilsier, for dette er også et moralsk ansvar.

Heldigvis har regjeringen bred støtte for den støtten vi gir til Ukraina. Vi er pådrivere for at den skal forsterkes, og den må forsterkes, og Rødt får sitte der med sine egne meninger der borte. Det har de rett til innenfor et demokrati, men heldigvis er det ingen som følger deres linje. Det ville ført til at demokratiet og friheten i Ukraina ville blitt brutalt slått ned.

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Bjørnar Moxnes (R) [10:07:05]: Det er viktig at vi ikke tillegger partier feil meninger. Det er ingen i denne salen som har gitt noen andre enn Putin ansvaret for invasjonen av Ukraina. Det er ingen tvil om at det ansvaret ene og alene ligger på det russiske regimet. Ingen interessesfærer kan bortforklare, begrunne eller unnskylde noe som helst. Dette er ene og alene russernes ansvar, og de må trekke seg ut av landet snarest mulig og avslutte krigshandlingene også snarest mulig.

Så er det jo sånn at vi mener at tapte menneskeliv i afrikanske og asiatiske land selvsagt er like mye verdt som tapte menneskeliv i europeiske land. Derfor er det viktig at vi er konsekvente, mener vi, i vår motstand mot

folkerettsstridig okkupasjon eller bombekrig, om det er land i Europa, Afrika eller Asia (presidenten klubber), og at det er viktig å slå ring rundt folkeretten uansett hvem (...) (Presidenten klubber igjen.)

Presidenten: Taletiden er ute.

Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1 og 2.

Sakene nr. 3 og 4 vil bli behandlet under ett.

Sak nr. 3 [10:08:23]

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i tollloven (forskriftshjemmel om at loven skal gjelde for Svalbard) og endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (forlenget strømstønad) (Innst. 250 L (2021–2022), jf. Prop. 70 L (2021–2022))

Sak nr. 4 [10:08:23]

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Kultur- og likestillingsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Olje- og energidepartementet (økonomiske tiltak i møte med ekstraordinære strømutfgifter m.m.) (Innst. 251 S (2021–2022), jf. Prop. 77 S (2021–2022)) unntatt pkt. 2.3

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver parti-gruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [10:09:43] (ordfører for sakene): Vi lever i en urolig og uforutsigbar tid, som også har gitt – og gir – seg utslag i både høye og uforutsigbare strømpriser og strømutfgifter for både folk og næringsliv. I møte med det er det viktig å jobbe med tiltak som kan ha varig effekt, noe som blir løpende gjort av regjeringen. Men inntil en har mer varige løsninger på plass, er det viktig å videreføre de sikringsordningene som en tidligere har etablert. Det er det bred enighet om på Stortinget.

Partiene i komiteen deler seg imidlertid når det gjelder hvordan sikringsordningene skal innrettes, men jeg vil, på vegne av flertallet, som består av regjeringspartiene og SV, si at vi er veldig tilfreds med at det er tilslutning til at en skal ha sikringsordninger framover.

Helt konkret foreslår flertallet i denne saken at vi skal ha sikringsordninger som varer gjennom neste vin-

ter også. Vi ser at bildet når det gjelder strømprisene, er uforutsigbart, og inntil en har mer varige løsninger som en vet fungerer, på plass, må en bevare og forsterke sikringsordningene. Det har Stortinget gjort ved tidligere saksbehandlinger, og regjeringen har fremmet forslag om ytterligere styrking av sikringsordningene. Og nå går altså stortingsflertallet, bestående av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV, inn for at en skal gi ytterligere trygghet og forutsigbarhet inn mot neste vinter og øke dekninggraden for husholdninger til 90 pst. ved en strømpris på over 70 øre. En går også inn for en målrettet styrking av bostøtten og en evaluering til høsten av effekten av de sikringsordningene som en har hatt, og å vurdere eventuelle endringer, både med tanke på å sikre en god fordelingsprofil og for å stimulere til energisparing.

Det har blitt fremmet et løst forslag fra Rødt i dag om vanningsanlegg i jordbruket og veksthusnæringen. Den problemstillingen er åpenbart viktig, spesielt når en nå går inn i en sommertid. Det at en skal kunne motta støtte også når en eier et vanningsanlegg sammen med naboen, og ikke kun når en eier det alene – slik gjeldende regler er – er et fornuftig forslag. Så på vegne av flertallet, Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV, vil jeg anmode Rødt om å omgjøre det til et oversendelsesforslag. Vi har full tillit til at regjeringen vil følge opp dette, innenfor sine fullmakter, i forskrift.

Frode Jacobsen (A) [10:13:13]: Det var både riktig og viktig av regjeringen å ta initiativ til å få på plass en ordning som sikret husholdningene støtte da strømprisen ble høy over lang tid i fjor høst og utover vinteren vi har vært gjennom. Det første vedtaket skjedde her i Stortinget før jul, og ordningen har siden blitt forsterket og varigheten forlenget. Det har gitt nødvendig trygghet.

Jeg tror alle her ønsker at strømprisene blir lavere enn vi har sett denne vinteren. Vi har sikkert litt ulike løsninger og forslag for å komme dit, men forslaget som olje- og energiministeren og finansministeren presenterte denne uken, om å endre loven for å sikre bedre fastpriskontrakter for folk og bedrifter, vil uten tvil være et steg i riktig retning.

Forklaringene på de uvanlig høye prisene er mange og sammensatte. Jeg skal ikke bruke tid på dem i dag, men det finnes dessverre ingen raske veier til økt kraftproduksjon. Når vi siden forrige behandling av strømsøtteordningen har fått en krig i Europa, som helt åpenbart også bidrar til økt usikkerhet og høye priser over lang tid, er det nødvendig at regjeringen igjen viser handling.

Nå går vi inn i sommermånedene der strømforbruket går ned, noe som forhåpentligvis også gir utslag på prisene. Men høsten kommer også i år, og alt tyder dessverre

på at prisene vil gå opp når forbruket igjen øker. Derfor har regjeringen nå kommet til Stortinget med forslag om å forlenge strømsøtteordningene ut mars 2023. Og derfor vedtar vi det i dag. Dagens ordning fortsetter ut året. Det blir strømsøtte ut mars neste år.

Dagens strømsøtteordning fungerer bra, og folk har blitt vant til den. Ordningen kom på plass raskt, etter nybrottsarbeid og stor fleksibilitet i mange ledd. Men ordningen må evalueres. Vi har brukt mange milliarder, og vi kommer til å bruke nye milliarder på å betale deler av folks strømregning når prisen er høy. Vi må se på hvordan ordningen påvirker økonomien i stort, hvordan den bidrar til fordeling, og om det påvirker vår vilje til å tenke på energiøkonomisering.

Arbeiderpartiet er glad for enigheten mellom regjeringspartiene og SV i denne saken. Fram til november dekker staten 80 pst. av prisen over 70 øre. Fra november tar staten 90 pst. de tre månedene det er mørkest og kaldest.

Vi viderefører de midlertidige økningene i bostøtten ut juni 2022, og den gjeninnføres for perioden november 2022 til januar 2023. Vi sørger også for at ekstrautbetalingene gjennom bostøtten utvides for hele landet de neste månedene, med et opphold i sommer, og at ordningen starter opp igjen i oktober og varer ut januar neste år.

De uvanlig høye strømprisene må kompenseres. I dag sikrer Stortinget nødvendig forutsigbarhet og trygghet for vanlige folk i hele landet.

Tina Bru (H) [10:16:24]: Høyre støtter at vi forlenger denne strømsøtteordningen. Det er nødvendig. Strømprisene er fortsatt veldig høye, og dessverre er det utsikter til at de kommer til å holde seg der en stund til. Men vi mener at denne ordningen helst burde blitt evaluert før man bestemte seg for hvordan den skal se ut til høsten, og også neste år.

Vi har helt siden starten, da vi begynte å diskutere strømsøtteordninger, ment at vi burde ha en mer sosialt treffsikker ordning enn den vi har i dag. Vi har også ment at ordningen burde gitt større insentiv til å spare strøm, det er ganske viktig. Men når det er sagt, er vi mer opptatt av at det nå blir en forutsigbarhet for en ordning, og vi kommer derfor subsidiært til å støtte forslaget fra flertallet, selv om vi først og fremst kommer til å stemme for regjeringens opprinnelige forslag i denne saken. Det kan godt hende at 90 pst. er riktig nivå når vi kommer til høsten, men det vet vi ikke per i dag, mener vi. Derfor vil vi se evalueringen først.

Så er vi fortsatt litt skuffet over at man ikke har klart å få på plass en ordning for de mindre bedriftene. Nå har vi ordninger som treffer frivilligheten, vi har ordninger som treffer landbruket, vi har ordninger som treffer hus-

holdningene, men vi har ingenting som treffer de mindre bedriftene, som har veldig store kostnader knyttet til strøm. For disse bedriftene vil situasjonen vedvare også inn i sommeren. Det er ikke som for husholdningene, som bruker mindre strøm om sommeren fordi det da er varmere, så man trenger ikke varme opp husene; bedriftene går for samme maskin uansett, og kommer til å ha store kostnader.

Til slutt: Vi kommer også til å støtte forslagene til bostøtte som ligger her. Det mener vi er riktig og nødvendig. Men vi har lagt inn et forslag om muligheten for å se på en geografisk differensiering av bostøtteutbetalingene, for det er jo ikke slik at alle i hele landet nå har høye strømutgifter. Det er først og fremst i Sør-Norge dette er en utfordring.

Alt i alt: Dette er helt nødvendig og riktig. Staten skal ikke sko seg på at folk betaler for svært dyr strøm de er helt nødt til å bruke, og derfor er det helt riktig at også pengene tilbakeføres. Men vi ser frem til evalueringen av ordningen når den kommer. Den er varslet i løpet av første halvår, så vi ser frem til da å kunne ta opp igjen diskusjonen om hvordan denne ordningen bør se ut i fremtiden.

Jeg tar opp forslagene fra Høyre og Venstre.

Presidenten: Da har representanten Tina Bru tatt opp de forslagene hun refererte til.

Hans Andreas Limi (FrP) [10:19:19]: Forlengelse av strømtøtteordningen, som er foreslått fra regjeringen til og med mars 2023, er et tydelig signal om at situasjonen med ekstraordinært høye strømpriser vil bli langvarig, og at norske strømobonnenter må belage seg på at strømutgiftene vil utgjøre en betydelig større andel av løpende utgifter. Dette kommer altså i tillegg til at vi har en stor prisstigning på andre nødvendighetsprodukter, som mat og drivstoff. Det er alvorlig, og det er langt mer alvorlig enn regjeringen synes å ta inn over seg.

Merinntektene fra høye strømpriser tilfaller hovedsakelig det offentlige, både staten, fylker og kommuner, gjennom direkte eller indirekte eierskap. Det er altså ikke private kapitalister som skor seg på dette, men offentlige, beskyttede monopol. I realiteten er dette en massiv inndragning av kjøpekraft fra private husholdninger. Staten kompenserer, men ikke nok. Og hva gjør regjeringen for å skape balanse i kraftmarkedet? Svært lite. Eksporten fortsetter, til tross for at magasinfyllingen er på et minimum, og elektrifiseringsplanene skal gjennomføres, koste hva det koste vil. Da er det slik at det er vanlige folk og norske bedrifter som får regningen.

Småbedriftene er ryggraden i norsk næringsliv. Nå varsles det om en svært kritisk situasjon for veldig mange bransjer. Strømutgiftene har økt med mange hundre

prosent for små, lokale bedrifter med lave resultatmarginer. I tillegg har vi svært høye drivstoffpriser, og vi har de rød-grønnes skatte- og avgiftsøkninger. Det er realiteten for bedriftene der ute nå, og det betyr at arbeidsplasser står i fare og konkurransekraften svekkes.

Regjeringen og SV har så langt ingenting å bidra med overfor disse. Den kraftfulle verktøykassen som er flagget veldig tydelig i regjeringsplattformen, har ingen virkemidler for å hjelpe bedrifter og arbeidsplasser i en akutt krise som kan få konsekvenser for norsk økonomi.

Fremskrittspartiet foreslår en makspris på 50 øre per kWh for husholdninger og bedrifter. Det koster, men Finansdepartementet har så langt ikke kunnet svare på hvor mye det blir hvis bedriftene inkluderes. Derfor foreslår Fremskrittspartiet endringer i lovteksten som gir regjeringen fullmakt til gjennom forskrift å inkludere næringsvirksomhet i ordningen.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets forslag og vil samtidig signalisere subsidiær støtte til mindretallsforslag nr. 2 i Innst. 251 S, om en søknadsbasert kommunal stønadsordning for mindre bedrifter.

Presidenten: Da har representanten Hans Andreas Limi tatt opp de forslagene han refererte til.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [10:22:23]: Det er helt riktig at det nå er mange som merker at det er blitt trangere økonomisk enn tidligere. Det skyldes både de ekstraordinære prisøkningene vi ser på en del nødvendige varer, og det skyldes at mange etter to år med pandemi har en trangere privatøkonomi. Vi ser også konsekvensene av en mer langvarig forskjellspolitikk, der de som har det godt økonomisk, trekker ifra, mens de som sliter økonomisk, i større grad henger igjen.

Derfor er jeg glad for at SV gjennom forhandlingene med regjeringspartiene har fått forsterket denne pakken med 1,1 mrd. kr. Vi gjør strømsikringsordningen mer sosialt rettferdig. Vi øker dekningsgraden for de kaldeste månedene til 90 pst. Vi viderefører bostøtteutvidelsen med justeringer av inntektsgrensene, sånn at flere kommer inn under bostøtteordningen i en lengre periode, og vi øker ekstrautbetalingene i bostøtten til flere måneder og til høyere summer i de månedene som er kaldest.

Det er også helt riktig at SV ville hatt en mer treffsikker strømsikringsordning på sikt, og i så måte følger det resonnetet fra Høyre om å få på plass evalueringen før man gjør langvarige endringer.

Vi ønsker en ordning som er enda mer sosialt fordelende, og som i større grad stimulerer til energieffektivisering. Det får vi imidlertid mulighet til å gjøre endringer på i oktober. Da har vi fått resultatene fra evalueringen av ordningen, og det kommer en ny sak til Stortinget for nye forhandlinger.

Vi ønsker oss en ordning hvor man har 100 pst. dekning opp til et forbruk på 1 000 kWh og så 80 pst. til de neste 2 000 kWh, med et tak på 3 000.

Enda viktigere for oss er det at vi i forlengelsen av tilleggs meldingen som ble lagt fram av regjeringen i dag om energipolitikken, får forhandle om varige endringer i norsk kraftpolitikk som kan gi mer stabile priser på sikt. Her har regjeringen tatt et lite initiativ om lovendringer for flere fastpriskontrakter, men SV er usikker på om det vil være tilstrekkelig for faktisk å få flere faste fastpriskontrakter framover.

Jeg har lyst til avslutningsvis å si at vi ikke kan løse alle verdensproblemer eller høye priser med denne typen kriseløsninger. Folks økonomi må styrkes vesentlig framover, og det kan vi gjøre uten at vi driver opp inflasjonen – gjennom et mer omfordelende skattesystem, gjennom rausere velferdsordninger som treffer dem som trenger det mest. Det må imidlertid skje i forbindelse med behandlingen av budsjetter framover, både i revidert budsjett og i statsbudsjettet, og det er et paradoks at Høyre særlig har gjort seg høy og mørk i sine skremsler om inflasjon. Vi legger altså til økninger på 7 mrd. kr.

Sofie Marhaug (R) [10:25:42]: På orienteringen i morges kalte statsråden strøms tønadsordningen og tillegget til energimeldingen for den endelige løsningen på strømpriskrisen. Jeg ville ikke brukt akkurat de ordene. Jeg ville heller ikke brukt akkurat de løsningene.

Kompensasjonsordningen som kom på plass i vinter, kom med en begrunnelse om at den var ekstraordinær og midlertidig. Men strømprisene, som er høye, er ikke lenger ekstraordinære eller midlertidige. Vi kan forvente høye strømpriser i lang tid framover. Hvis vi skal gjøre noe med det, hjelper det faktisk ikke å bygge ut og bygge ned naturen. Det som hjelper, er regulering av markedet, men det er ingenting som er mer hellig for regjeringen eller flertallet på Stortinget enn markedsløvene. Dem får vi ikke lov å tukle med.

Rødt har flere ganger bedt om å få utredet en makspris på strøm – og vi fremmer også et forslag om det i dag – som står i forhold til konsesjonsprisen, som allerede beregnes og settes av departementet og er den virkelige prisen på hva det koster å produsere fornybar kraft i Norge. Det koster under 12 øre å produsere fornybar kraft i Norge. Likevel betaler vi mange kroner for den samme strømmen.

Makspris må kombineres med oppdeckningsplikt og regulering av eksporten. Det er ikke sant at markedet løser problemene med forsyningssikkerhet i dag. Noen steder er magasin fyllingen nede i 13 pst., og til og med 11 pst. i Sør-Norge nå. Og verre kan det bli. Kraftbransjen spekulerer i å selge når prisene er høye, og resultatet er tomme magasiner og høye regninger. Dette er en hån

mot alle som har vanlig og dårlig råd i Norge, og det hjelper ikke forsyningssikkerheten verken i Norge eller i Europa at magasinene er tomme.

Rødt fremmer forslag om kompenserende tiltak i tillegg til maksprisen. Men vi lapper på et lik, og regjeringen vet like godt som Rødt at energimeldingen ikke vil løse prisproblemene. De vil derimot legge til rette for enda mer spekulasjon ved å presse kommunene til å bygge mer vindkraft på land.

Med dette er våre forslag om strømpris og makspris og kompenserende ordninger fremmet. I tillegg har vi fremmet et løst forslag, som handler om å sikre vanningslagene i jordbruket, at det kommer inn under strøms tømteordningen. Jeg vil henstille til at dette sendes som oversendelsesforslag og avslutte med en forsonende tone, og jeg forventer at regjeringen leverer på det forslaget.

Presidenten: Representanten Sofie Marhaug har tatt opp de forslagene hun refererte til, og forslag nr. 14 er gjort om til et oversendelsesforslag.

Sveinung Rotevatn (V) [10:29:05]: Dei høge straumprisane varar ved, og dermed bør også ei straumstømteordning vare ved. Eg vil seie det at den straumstømteordninga som kom på plass, og som no vert forlenga, er i all hovudsak ei fornuftig ordning og ein langt betre måte å gjere dette på enn dei ulike forslaga som verserer om makspris osv., som ganske enkelt vil føre til null insentiv for straumsparing, og at ein brukar utkopling av industriverksemder som måten å regulere tilbod og etterspurnad på i kraftmarknaden. Det ville vore ein dårleg idé. Det er heldigvis ikkje det fleirtalet går inn for.

Frå Venstre si side er vi glade for at ein forlenger straumstømteordninga, og vi er også glade for at ein gjennom diskusjonar på Stortinget no forlenger ei god bustømteordning. Vi trur nok den kunne vore endå betre dersom ein såg på meir differensiering, så det vert det fremja eit forslag om i dag. Det må greiast ut, men det er klart det er ulike straumprisar i ulike delar av landet, for å seie det veldig forsiktig, og det ville ha vore ein fordel å kunne differensiere, så det skulle vi ønskje fekk fleirtal.

Vi skulle også ønskje at ein før ein tok alle avgjerdene no om korleis straumstømteordninga skal vere langt utover hausten og vinteren, fekk dei resultata frå evalueringa som er sett i gang, slik at ein veit meir. Sjølv om straumstømteordninga i all hovudsak er klok, har ho også nokre negative sider, kva gjeld både insentiv for energisparing og ikkje minst også fordelingseffektar. Det er dei som brukar mest og stort sett har best råd, som kjem best ut av denne ordninga.

Det var grunnen til at ein bad regjeringa gjere ei evaluering. Det får vi berre håpe ein har fullt trykk på, slik at ein får eit endå betre avgjerdsgrunnlag før dei forhand-

lingane eg forstår visstnok då skal skje i oktober. Det er bakgrunnen for at vi, saman med Høgre, har eit eige forslag her i dag på det.

Det er også nokon som overhovudet ikkje får noka straumstøtte, og som burde hatt betre ordningar. Det gjeld dei mange sårbare små og mellomstore bedriftene i dette landet her som har store straumutgifter, og som ikkje driv innanfor jordbruket, men innanfor andre næringar. Der har vi fremja eit forslag før som har vorte nedstemt, om å få på plass ei søknadsbasert ordning som kan vere særleg retta inn mot dei, men vi gjentek det i dag. Det skulle vi også ønskje fekk fleirtal.

Alt i alt må eg seie eg er glad for at det vert einigheit om ei vidareføring. Det er bra, det skapar tryggleik for folk. Venstre kjem også – dersom våre forslag heilt uventa skulle verte nedstemte – til subsidiært å støtte fleirtallet sine forslag her.

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Lan Marie Nguyen Berg (MDG) [10:32:13]: Miljøpartiet De Grønne stemte for strømstøtteforslaget i høst. Det var bra at regjeringen kom på banen med en ordning som kunne gjennomføres raskt. Men vi var også kritisk til flere sider ved ordningen: at den svekket insentivene til å spare strøm, og at de som bruker mest strøm, kom like godt ut som dem med et nøkternt forbruk.

Dette er blitt et enda større problem med dagens forslag fra regjeringen og SV, hvor staten skal dekke 90 pst. av kostnadene over en strømpris på 70 øre per kilowatttime. Vi mener det både er mulig og nødvendig å få på plass et permanent system, med en langt bedre sosial profil, som sikrer at det skal lønne seg å spare strømmen.

Miljøpartiet De Grønne vil derfor oppfordre alle til i stedet å stemme for vår modell, som deler ut ekstraordinært høye utbytter og grunnrenteskatt tilbake igjen til hver enkelt innbygger. Det gjør at de som bruker minst strøm, og som ofte er de som har trangest økonomi, vil komme langt bedre ut enn med Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SVs modell. Vi ivaretar hensynet til småbarnsfamiliene gjennom at pengene deles ut til alle innbyggere, også barn via deres foresatte. Og når staten betaler ut et kontantbidrag i stedet for å gripe inn i prisfastsettelsen på strøm, sørger vi for at det lønner seg å spare strøm. Jo høyere strømprisen er, jo mer vil det lønne seg å spare. Vår modell har høstet støtte fra mange forskjellige miljøer, fra Energi Norge til professorer i økonomi.

Regjeringen prater mye om rettferdig klimapolitikk, men de gjør det motsatte. De deler ut mest penger til dem som bruker mest strøm, og svekker insentivene til å leve miljøvennlig. Skal vi klare å fase ut fossil energi med fornybar, må vi sørge for at alle har råd og mulighet til å

være med på omstillingen samtidig som det må lønne seg å leve miljøvennlig. Det gjør vi med vårt forslag.

Jeg tar med dette opp forslaget fra Miljøpartiet De Grønne. Samtidig vil jeg oppklare at Miljøpartiet De Grønne subsidiært kommer til å stemme for regjeringens forslag.

Presidenten: Representanten Lan Marie Nguyen Berg har tatt opp forslaget fra Miljøpartiet De Grønne.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:34:43]: Først vil jeg si at jeg er glad for at vi i dag forlenger strømstøtteordningen for husholdningene, og jeg mener det er klokt av regjeringen å foreslå så lang tid. Det gir en trygghet for mange som opplever situasjonen som krevende. Det er en alvorlig situasjon vi er i, vi vet utsiktene framover når det gjelder gasspriser og innvirkningen på norske strømpriser, og med Europa som er i denne krevende situasjonen. Da vil dette i større grad skape ro og trygghet for mange.

Samtidig vil jeg understreke at vi er i en veldig spesiell situasjon i Norge. Vi har et helt annet system enn andre land, fordi vi har ren vannkraft, vi har vært vant til å ha veldig billig vannkraft, og inntektene fra kraften går til staten. Det betyr at vi er i en helt annen situasjon enn veldig mange andre europeiske land. Det er jo interessant å se på de ulike landenes løsninger, og jeg er av dem som synes løsningen som flertallet i dag presenterer, er en god måte å gjøre det på. Men vi har en annen løsning, og det har vi fordi staten får enorme inntekter, og selv om dette skaper større trygghet for mange husholdninger, vet vi at det fortsatt er veldig mange som sliter. Derfor har Kristelig Folkeparti tatt til orde for 100 pst. kompensasjon over 50 øre, og det skal gjelde for alle.

Derfor reagerer jeg litt på alle dem som her snakker om at en ikke har insentiv for å spare. Altså: Med 70 øre, eller kanskje det blir 80 øre, pluss nettleie, pluss avgifter – en er fort oppe i halvannen krone som en betaler per kWh en bruker. Da skal en ha ganske god inntekt og kanskje en fin liten leilighet, med et lite strømforbruk, hvis en ikke merker det på regningen. Så med den ordningen som ligger her, er det fortsatt veldig mange som vil ha det tøft, iallfall når en tar med alle de andre økningene i tillegg, og det er staten som håver inn.

Så hovedkritikken fra Kristelig Folkeparti er at vi gjerne skulle hatt en bedre ordning. Det jeg også synes er alvorlig, er at den er for fragmentert. Det har kommet – etter hvert – støtte til frivillige organisasjoner, til landbruk, men det er fortsatt mange frivillige organisasjoner, eller ideelle, som ikke får støtte. Det kan være folkehøgskoler, det kan være en ideell barnevernsinstitusjon, det kan være friskoler osv. Det skaper store utfordringer for en del av den sektoren som vi er så opptatt av at skal ha

gode kår i Norge, og som ikke har den samme muligheten til å få økte inntekter.

Så vil jeg bare si at det har vært en ekstrem hastebehandling av denne saken. Det synes jeg er synd, for nå vedtar en ordning for ett år fram i tid. Da burde komiteen hatt bedre tid til å kunne jobbe med det. Derfor vil jeg også si at når det gjelder landbruk, står det i innstillingen at vi slutter oss til regjeringens forslag, men vi har egne løsninger, som sagt, som går lenger for å imøtekomme dem på en bedre måte.

Så burde bedriftene ha fått støtte. Det er mange som har inngått kontrakt. Det er en veldig krevende situasjon, og det opprører meg at ikke regjeringen er villig til å se på det. Derfor vil jeg si: Vi har et eget forslag, men subsidiært vil vi støtte forslag nr. 2, om en søknadsbasert ordning, som iallfall er bedre enn ingenting.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [10:38:00]: Tidlig i mars så vi at spotprisene var på vei ned igjen. Mange av oss som var opptatt av å se om det kunne bli mer normalisering, så også hvordan ting med en gang endret seg da det først ble mer uro, og så da krigens brutalitet kom. Så har vi fått den nye veksten som vi igjen har nå. Det er klart at det skaper uforutsigbarhet og utrygghet hos folk; sikringsordningen hadde vi egentlig tenkt å avrunde fordi analysene lå an til at man skulle få en mer stabil strømpris på våren og på sommeren enn det man fikk etter den nye ekstreme situasjonen som vi ser i Europa nå.

Derfor er jeg glad for at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV igjen danner flertall for å skape stabilitet rundt sikringsordningen, og at vi nå også øker den fra 80 til 90 pst. i oktober, november og desember. Det gir mer forutsigbarhet, og det gir mer trygghet for folk – også ved at man har bostøtte for dem som har dårligst råd. Et tiltak som regjeringen også mente var riktig og viktig å bruke, er at vi har en sikringsordning for landbruk og frivillig sektor.

Regjeringen har hele tiden vært opptatt av at vi også skal gjøre tiltak som ikke bare retter på ekstremutslagene som man ser nå på grunn av krigen og den brutaliteten som den fører med seg. Ett av utslagene er uro i energimarkedene, og vi skal jobbe med mer langsiktige tiltak. Da vi overtok regjeringsmakten i fjor høst, var det derfor viktig for oss å sette ned avgiftene på strøm med en gang. Det er viktig å minne Stortinget på at spotprisen, ifølge Nord Pool, var på 1 kr og 35 øre i september i fjor. Den var altså høy. Derfor foreslo vi å sette ned elavgiften med en gang da vi overtok regjeringsmakten. Målet er at det skal være en varig endring – ikke bare en kortsiktig endring, men et varig tiltak fordi vi ønsker å få ned kostnadene på strøm.

Olje- og energiministeren og jeg som finansminister har startet og lansert arbeidet med bedre fastpriskon-

trakter på strøm og en endring av grunnrentebeskatningen for å kunne gjøre det enklere å inngå bedre fastpriskontrakter. Hvis vi får flertall og tilslutning til den tenkningen, vil bedrifter og privatpersoner kunne ha muligheten til å inngå mer stabile og andre kontrakter til mye lavere priser enn det som har vært i fastprismarkedet i dag. Det er regjeringens mål. I tillegg til at vi gjør disse mer kortsiktige tiltakene, jobber vi med mer langsiktige tiltak for å få mer trygghet og mer stabilitet i energisituasjonen for folk og bedrifter.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tina Bru (H) [10:41:20]: La meg starte med å si at jeg synes det er bra at regjeringen forlenger ordningen og nå gir folk rundt omkring i hele landet forutsigbarhet for å kunne håndtere høye strømpriser.

Det jeg har lyst til å spørre statsråden om, er egentlig noe jeg har spurt statsråden om flere ganger: Hvorfor ligger det fortsatt ikke inne noe støtte til bedrifter og næringsliv, som også har høye kostnader, f.eks. renserier, som bruker mye strøm, og som kommer til å fortsette å gjøre det selv om det nå blir varmere ute?

I dag ønsker jeg meg ikke et svar om at regjeringen har kuttet i elavgiften, for det har jeg hørt mange ganger. Vi vet at kuttet i elavgiften egentlig ikke betyr så mye for de bedriftene som kanskje sparer 300 kr i måneden på det. Så jeg vil egentlig be om å få et svar på hva som er grunnen til at regjeringen ikke ønsker å gjøre dette. Er det av tekniske og praktiske grunner, altså at det er vanskelig å gjennomføre? Eller er det fordi det ikke er vilje i regjeringen til faktisk å støtte bedriftene?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [10:42:21]: Jeg skjønner at Tina Bru ikke ønsker at vi skal snakke om skatte- og avgiftsopplegg på strøm, for Høyre kritiserte veldig at vi gjorde avgiftslettelser på strøm før jul. Det var en politisk prioritering som regjeringen gjorde fordi vi mente det var riktig og viktig at vi treffer alle. Spesielt Tina Bru kritiserte det mye. Men vi mener fortsatt at det er rett, fordi det er en varig endring. Det hjelper også næringslivet i Midt-Norge og i de andre delene av landet som har lav strømpris.

Vi har også jobbet med andre varige endringer. Modellen som energiministeren og jeg lanserte tidligere i uka, skal gi bedre fastpriskontrakter, noe som gjør at også næringsdrivende som ønsker å sikre seg, skal ha muligheten til lavere fastpris. Det vil være et tiltak, og vi har fått antydning ganske mye lavere priser fra aktører i strømmarkedet enn dagens sikringsordning. Målet til regjeringen er at det skal komme på plass, men også at vi skal få en trygghet for næringsdrivende hvis de ønsker å ha mer stabilitet og inngå fastpriskontrakter til en mye lavere pris enn det som har vært mulig til nå.

Tina Bru (H) [10:43:28]: Jeg synes at arbeidet med bedre fastpriskontrakter er interessant, og det kan godt være en god løsning. Vi er også positive til at man ser på det. Det er ikke det at jeg ikke ønsker at statsråden skal snakke om elavgiften fordi vi ikke gikk inn for det samme kuttet. Denne diskusjonen har jeg og statsråden hatt flere ganger i denne salen.

Grunnen til at jeg spør om og om igjen, er at jeg oppriktig ønsker meg et svar. Er det det tekniske som gjør det vanskelig å støtte næringslivet, eller er det viljen det står på? Jeg ber om at statsråden kan svare på det.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:44:00]: Vi reduserte jo elavgiften nettopp fordi det hjelper næringslivet. Vi har tro på langsiktige løsninger som kan bidra, og derfor har vi jobbet mye med den grunnrentebiten; den gjør at mange små næringsdrivende som vil sikre seg, nettopp kan sikre seg. For man blir bekymret når man får ulike rapporter om næringsdrivende som har det tøft. Derfor var det et mål for regjeringen å klare å lage nye, gode løsninger. Med de prisene som er antydnet, er det et helt annet prisnivå enn det man har vært vant til, noe som gjør at næringsdrivende som ønsker å være mer frakoblet det daglige markedet, og som ønsker mer stabilitet, kan få det.

Det er en varig endring, det er en mye større endring, og den vil også ha mye større økonomisk betydning enn ulike mindre tilskuddsposter som har vært foreslått. Det er også viktig å si at flere av de forslagene Høyre har kommet med, ikke har hatt noe større omfang enn reduksjonen i elavgiften. Det er bare en annen måte, og vi mener at reduksjonen i elavgiften har vært en mindre byråkratisk og enklere måte å gjøre det på.

Tina Bru (H) [10:45:06]: Jeg må dessverre prøve igjen, for jeg får jo ikke svar.

Vi fikk til en ordning for landbruket, og i dag sa regjeringspartiene i denne salen at man vil ha selv forslaget fra Rødt – å se på vanningsanlegg i landbruket – som et oversendelsesforslag. Det er nok en problemstilling som dukker opp. Og så fant man en løsning på borettslag, som også var ganske komplisert – man måtte ha flere runder på det, og det er forståelig. Jeg skjønner at det ikke er en kvikkfiks løsning på disse kompliserte tingene, men hvorfor kan ikke statsråden svare på hva som er utfordringen med å støtte næringslivet?

Den ordningen vi foreslo, tilsa en ramme på 2 mrd. kr; vi pekte på at vi kan gjøre det på samme måte som vi har gjort med noen av de koronapakkene vi har hatt, hvor kommunene selv får ansvaret for å administrere ordningen fordi de kjenner sitt lokale næringsliv godt og vet hva slags bedrifter og hvilke bedrifter som har utfordringer. Jeg prøver en siste gang – er det mulig å få et svar på: Er det vilje, eller er det det tekniske?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:46:08]: Det som er svaret, er nettopp at det er vilje til å gjøre endringer. Det er derfor vi kommer med den grunnrentebiten, som er mye mer omfangsrik og kan ha mye større betydning enn den støtteordningen som Høyre foreslo. Vi ønsker å gjøre varige og gode endringer. Da Tina Bru var energiminister, kom det ikke noen forslag til endringer; da var også spotprisen 1 kr og 30 øre i september. Vi ønsker varig endring – ikke bare kompensere de tiltak nå – og den grunnrentebeskatningen er en sånn type varig endring.

Og så har vi ønsket et varig lavere avgiftsnivå som også skal stå der etter denne krisen. Så det er nettopp det at vi er så opptatt av å få til flere løsninger også for næringslivet over tid, at vi har brukt mye tid og mye ressurser på grunnrentebeskatningen og hvordan vi kan gjøre den bedre, som gjør at det kan bli billigere og bedre fastprisavtaler for næringsdrivende. Vi er særdeles opptatt av at mange av de små næringsdrivende skal få noe av den samme muligheten som stor tungindustri. Det er det vi legger opp til her – at små næringsdrivende skal kunne få samme mulighet som tungindustrien. Det kan gi stabilitet, trygghet og lavere strømpriser (presidenten klubber), spesielt for næringsdrivende, og det er noe av det viktigste (presidenten klubber igjen) med endringen.

Presidenten: Tiden er ute.

Bård Hoksrud (FrP) [10:47:26]: Det er krise for mange i næringslivet. Før valget framsto Vedum som Robin Hood, mens nå framstår han som sheriffen av Nottingham, som er langt inn i lommeboka til mange bedrifter. I mitt fylke har vi Millba, en kjempegod næringsmiddelbedrift, som har fått over én million kroner i strømkostnad i måneden mens vi har en regjering som ikke gjør noen ting. Det er fire ganger så mye som man pleier. Det tærer på, og det betyr at det blir slutt på investeringer.

Bandak – som er en annen bedrift i Telemark, og som jeg tror også olje- og energiministeren kjenner godt til – har vært klar og tydelig og har hatt møte med ordførerne i Grenland og ordføreren i Midt-Telemark, som altså er Senterparti- og Arbeiderparti-ordførere. Bandak bekymrer seg stort for situasjonen rundt strømtøtte, og vi har altså en statsråd som ikke har tenkt å gjøre noe som helst. Man skyver bare dette foran seg. Det er trøblete, og jeg vil utfordre statsråden: Når har han tenkt å sørge for at sunne, gode bedrifter skal overleve, og ikke risikere å gå konkurs eller måtte si opp ansatte fordi man har en regjering som ikke tar initiativ?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [10:48:32]: Bård Hoksrud er en person som er god til å ordlegge seg, men

som også ofte er god til å lytte. Jeg sa i svaret mitt og i innlegget at vi ønsker å gjøre endringer i beskatningen og i muligheten for mindre industri og småvirksomheter til å inngå langsiktige kraftavtaler til en lavere pris. Derfor jobber regjeringen med å gjøre noen grunnleggende endringer i selve beskatningsregelverket – for alle som er på Stortinget, har møtt kraftkrevende industri og sett at de har helt andre strømprisavtaler, forutsigbarhet og langsiktighet, til en lavere pris. Nå ønsker regjeringen at også små bedrifter, bakerier eller andre, skal få den samme muligheten, som gjør at de kan få den tryggheten. Da er det ikke en akutt eller kort-siktig løsning. Det skal være en langsiktig løsning som står seg over tid, og det skal være et lavere avgiftsnivå. For vi synes det avgiftsnivået som Fremskrittspartiet fikk vedtatt da de satt med makta, var altfor høyt.

Kombinasjonen av at vi skal sette avgiftene ned – det er varig – og at vi skal få på plass et nytt system, også med endring av skattleggingen, vil gjøre at det blir mer trygghet og mer forutsigbarhet (presidenten klubber) for de bedriftene som ønsker det. Det er vårt klare mål.

Presidenten: Presidenten vil minne om at selv fredag før påske gjelder taleruret, og når det står på null, går vi inn for landing.

Bård Hoksrud (FrP) [10:49:43]: Jeg synes likevel det er trist, for det jeg opplever, er at det brenner der ute. For mange bedrifter brenner det virkelig nå, og man opplever fortsatt at regjeringen og statsråden sier at vi skal vurdere å se på dette. De trenger faktisk støtte nå, og de trenger hjelp nå, ikke om to–tre måneder, da kan det være for seint. Det er veldig synd, og det mener jeg at statsråden må ta inn over seg. Man kan ikke sitte og vente og se, man må faktisk handle.

Steintransport, en bedrift i Kragerø, får 5 mill. kr mer i utgifter hvis drivstoffprisene går opp med 5 kr. De får et lønnsoppgjør, og de får strømkostnader fordi de har valgt å være effektive og skifte til elektrisitet i steinbruddet. De får skyhøye ekstrakostnader som blir en utfordring, og vi har en regjering som sitter og er helt tafatt. Du må slutte å være tafatt, du må slutte å gjemme deg vekk, statsråd. Du må ut og møte folk, og så må du sørge for å komme på plass med tiltak nå, ikke om flere måneder. Det er krise der ute. Det brenner for mange bedrifter. Og det brenner virkelig rødt.

Presidenten: Presidenten må også minne om at «du» ikke er en tiltaleform i stortingssalen.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [10:50:55]: Det er helt utrolig viktig at vi gjør endringer som skaper stabilitet og trygghet for norske bedrifter. Det er derfor vi har jobbet med denne endringen i grunnrentebeskat-

ningen. Det kan virke veldig teknisk, men det gjør at små bedrifter som det steinbruddet representanten Hoksrud refererer til her, kan få samme typen avtaler som tungindustri. Det vil kunne gi en helt annen virkelighet. Da er det en varig endring som gjør at vi slipper å ha disse debattene år etter år hvis det er den typen skiftninger. Det er regjeringens klare mål, for vi ønsker at norsk industri skal kunne ha tilgang til ren, rimelig kraft, enten det er småindustri eller storindustri. Det som er intensjonen bak det Terje Aasland og jeg har jobbet med, er nettopp at en skal kunne ha den typen langsiktige kontrakter, til lavere priser – stabilitet og trygghet for bedriftene. I tillegg har vi, i motsetning til da Fremskrittspartiet styrte, satt avgiftene ned. Det var det første vi gjorde – Fremskrittspartiet satte jo avgiftene opp, og jeg syntes det var dumt. Men vi skal ikke bare gjøre det, for det er for lite, og derfor skal vi også gjøre den typen endringer som gjør at det er lettere for bedrifter å ha trygghet, forutsigbarhet og langsiktige kontrakter – og tida er ute. (Presidenten klubber.)

Presidenten: Presidenten er av den oppfatningen at når en er streng med alle, er en rettfærdig.

Marie Sneve Martinussen (R) [10:52:12]: President, jeg skal prøve å følge reglene.

Krigen er åpenbart altoverskyggende i alt vi diskuterer for tiden, men jeg vil minne om at NVE varslet høye priser på strøm ut året også før krigen startet, så det var for lenge siden vi skjønnte at dette ikke er en midlertidig priskrise, men en grunnleggende priskrise. Derfor blir jeg stadig mer overrasket over at regjeringen ikke engang har lyst til å vurdere et maksprisforslag, for det vi får, er ordninger som hele tiden må lappes på. Jeg deler representanten Tina Brus bekymring for næringslivet. For mange bedrifter er det nå sånn at de får store, økte lønnsutgifter, men det er ikke sikkert de har råd til å betale det. De har også økte strømutgifter. Da vil enten arbeidsplasser være truet – hvis de f.eks. er bundet av kontrakter som gjør at de ikke kan sette opp prisene – eller prisene for folk flest vil øke, altså at vi får en prisspiral fordi næringslivet må hente inn de økte kostnadene de har, ved økt pris. Jeg spør nok en gang: Hvorfor er dette helt uaktuelt å vurdere?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [10:53:13]: Med de forslagene som vi har lansert den siste uken, er vår analyse og vår vurdering at kraftselskapene kommer til å komme med tilbud til næringslivet og andre som ønsker det, om langsiktige avtaler, med priser som er mye, mye lavere enn det vi ser i markedet i dag. Det vil være på et helt annet prisnivå – det folk vil oppleve som mer normale prisnivåer. Det er systemendringer som gjør at folk slipper å være avhengig av dag-til-dag-børs, for børsen

tar veldig få hensyn. Det er egentlig hele poenget med dette – at de som ønsker å gå bort fra dag-til-dag-børs, har langsiktig trygghet, sånn som stort sett alle i tungindustrien har. Det skal også representanten få lov til å ha, eller de næringsdrivende få lov til å ha, for vi ønsker at en skal få bort den usikkerheten for mange. De som vil leve mer på børs og ha den usikkerheten, skal få lov til det. Derfor gjør vi den systemendringen, og det er det som er målet til regjeringen. Derfor kommer vi til å sende ut nye forslag om det i løpet av kort tid.

Alfred Jens Bjørlo (V) [10:54:24]: Presidenten hadde i stad ein kommentar som var ganske god. Han sa at om ein er streng med alle, er ein rettferdig. Men noko av utfordringa med det mange småbedrifter i landet no føler på, er jo at regjeringa ikkje er streng med alle. Når det gjeld éi næring – landbruket – har ein hivd seg rundt, vore kreativ, vore offensiv og fått på plass ei støtteordning som hjelper gardsbruk og næringsdrivande i landbruket over heile landet. Men når det gjeld andre næringar – distriktsnæringar som sagbruk, bakeri, småproduksjonsbedrifter – er avvisinga konstant. Då er det ikkje den same viljen til å strekkje seg og finne løysingar. Då er det berre snakk om dei langsiktige ordningane. Det er flott at ein jobbar med langsiktige ordningar, men det er jo ingen motsetning mellom det og at ein no prøver å strekkje seg og hjelpe andre småbedrifter i distriktsnæringa med høgt straumforbruk, på same måten som ein prisverdig har gjort med landbruket.

Kvifor gjeld ikkje resonnementa statsråden no gjev, for landbruket? Kan ikkje statsråden tvert imot seie at no hjelper vi andre på same måte som vi hjelper landbruket?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [10:55:29]: I dag virker det noen ganger som om opposisjonen har forberedt seg til debatten før vi var ute med de siste grepe, for poenget med det som også energiministeren snakket om i dag, og som ble lansert for offentligheten tidligere i uken, er nettopp å hjelpe småbedriftene, og at det skal komme i år. Vi skal komme med lovendringer og sørge for at Stortinget – hvis Stortinget vil, selvfølgelig – kan vedta de tingene i år, sånn at en ikke skal gå inn i en ny vinter med den typen usikkerhet, hvis man ikke ønsker det selv. For det kan være noen som ønsker å være eksponert på spotmarkedet. Det må være opp til hver enkelt. Det er det vi har jobbet med, nettopp for å skape bedre forutsigbarhet, mer trygghet for dem som vil det framover. Da har vi et ønske om å endre skattesystemet på en måte som gjør at kraftselskapene vil tilby kontrakter på et helt annet nivå enn man er vant til. Representanten kommer fra et fylke med kraftkrevende industri, og han vet hvilke priser en del av dem har. Det er den typen skatteregime vi også

skal kunne ha for annen type næringsvirksomhet, og som det forhåpentligvis skal bli en konkurranse på som gjør at prisene blir mye, mye lavere enn det man har vært vant til i fastprismarkedet til nå.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:56:42]: Jeg synes det er ganske underlig å høre på denne replikkvekslingen, for jeg mener det hadde vært mer ærlig hvis statsråden bare kunne sagt at en ikke har funnet rom til å støtte bedriftene, ikke engang med den ordningen som er foreslått av flere – en søknadsbasert ordning. Svaret som går igjen om elavgiften, er interessant, for 1. april gikk jo elavgiften opp igjen, så akkurat nå har bedriftene ingen støtte. Når en snakker om endringene i grunnrentebe-skatning, er jeg av den oppfatning at det høres bra ut, men jeg er ikke sikker på hvor mye det kommer til å få ned fastprisen. Uansett vil det gjelde fra 1. januar neste år. I mitt eget fylke har Aktive Fredsreiser, som jeg er sikker på at statsråden kjenner veldig godt, i nesten 30 år fraktet elever til konsentrasjonsleirer. De melder nå at de går konkurs, sannsynligvis i løpet av april, for de har også investert i Norge for å ta inn utenlandske elever som vil se på krigshistorien i Norge. Hva er grunnen til at en ikke vil støtte bedrifter, i alle fall ikke de i ideell sektor som tilfeldigvis er registrert f.eks. som et AS?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [10:57:47]: Jeg har tett kontakt med veldig mange næringsdrivende og ser virkelig godt mange av de utfordringene mange står i. Derfor må vi gjøre mange grep. Derfor blir jeg litt forundret når jeg hører på representanten Ropstad og representantene fra Høyre og Venstre, for det var de partiene som kritiserte oss mest fordi vi satte ned avgiftene på drivstoff før jul. Vi satte ned avgiftene på drivstoff sammenlignet med det Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre foreslo, og da ble vi nesten stemplet som miljøversteringer fordi vi ønsket å få avgiftsnivået ned. Men vi gjorde det, mot Kristelig Folkepartis stemmer. Også da vi satte ned avgiftene på strøm, var det mot Kristelig Folkepartis stemmer. Da må man i hvert fall være glad for at vi fikk vedtatt vårt forslag. Når det gjelder avgiftene på strøm, er de lavere i mars, april, juni og i resten av året enn hvis Kristelig Folkeparti hadde fått gjennom sitt forslag. Vi mener ikke at det er godt nok, det vi gjorde da, og derfor ønsker vi også å gjøre endringer i beskatningen for å få på plass bedre fastprisavtaler, noe Kristelig Folkeparti ikke gjorde da de hadde makten. Derfor ønsker vi å gjøre mange grep for å få mer trygghet og forutsigbarhet over tid, både på avgiftssiden og på den generelle skattesiden, slik at vi slipper den typen usikkerhet vi har nå.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Terje Aasland [10:59:06]: Situasjonen vi befinner oss i, er selvfølgelig veldig alvorlig. Det gir også noen dramatiske utslag på en rekke innsatsfaktorer, noe som preger både næringslivet og husholdningene. Jeg er veldig glad for at Stortinget i bredt nå slutter opp om strømstøtteordningen, som har til hensikt å redusere de ekstreme kostnadene som ligger på husholdningene, og at de blir gjennomført og forlenget i en tidshorisont som gjør det forutsigbart og trygt, at en vet hva en har å forholde seg til. Det er en kortsiktig løsning, men det er bra at det er bred oppslutning om at den skal være såpass langsiktig i sin natur at den gir trygghet til folk rundt omkring i landet. Prisene kommer mest sannsynlig til å bli høye, og vi må finne ordninger for det.

Som finansministeren nettopp var innom, tror vi på løsningen med bedre fastprisavtaler, hvor en gjennom kanskje tre, fem eller sju år binder priskjøpet sitt til en fast pris som er mye gunstigere enn markedspris. Det er en fordel. Vi kommer også der til å regulere et maks påslag. Det vil være mulig for husholdningene å gripe den muligheten gjennom fastprisavtalene, men det vil også være et veldig viktig instrument for næringslivet. Det er jeg veldig glad for at vi kan få på plass i løpet av året.

Det er selvfølgelig et alvorlig bakteppe, med innsatsfaktorer som stiger. Det er ikke bare strøm som gjelder for næringslivet; det er stål, det er trevarer, det er en rekke forhold som er krevende. Spørsmålet er hele tiden: Er det riktig å avlaste enhver risiko som ligger i næringslivet? Det er det store spørsmålet oppi det hele. Men vi ønsker å stabilisere dette på sikt, slik at en får forutsigbarhet og trygghet i tilknytning til det.

Jeg er også veldig glad for at de inntektene som kommer via energisalg – enten det er via Statkraft eller andre selskaper i Norge – gjennom offentlig eierskap går tilbake til folk i en eller annen form. Det er jeg også glad for.

Det har vært noen spørsmål om denne evalueringen, som gjerne skulle ha vært gjort nå. Jeg tror det er klokt at vi går grundig inn i problemstillingen. Vi har fått et veldig klart oppdrag:

- Vi skal ha en gjennomgang av årsakene til årets situasjon.
- Vi skal ha en vurdering av risikoen for at det vil oppstå tilsvarende situasjoner i ettertid.
- Vi skal vurdere tiltak for å redusere sårbarheten for ekstraordinært høye strømpriser.
- Vi skal vurdere makspris, krav til fyllingsgrad og økt tilrettelegging av enøk.
- Og vi skal utrede hvordan norsk krafteksport påvirker norsk forsyningssikkerhet og norske kraftpriser.

Den jobben skal vi gjøre grundig, fordi vi trenger – med tanke på den tiden vi har vært gjennom nå – en god belysning av dette.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tina Bru (H) [11:02:32]: La meg starte med å gratulere statsråden med de viktige oppgavene som ligger foran ham.

I dag har statsråden lagt fram tilleggsmeldingen til energimeldingen. Det er veldig bra at det varsles der at det er nødvendig å få bygd mer fornybar energi også, for det er jo det store som henger over oss, og som også vil påvirke strømprisene framover – at vi får produsert nok energi, og at vi sikrer at vi ikke havner i en situasjon hvor vi ikke har overskudd, som vi har hatt i alle år frem til nå.

Jeg la merke til at statsråden varslet at man nå skal gå i gang med konsesjonsbehandlingen av vindkraft. Jeg er enig i at det haster med å få bygd mer fornybar energi. Jeg har lyst til å spørre statsråden om han har noen tanker om hvordan man skal sukre pillen for de kommunene som nå må ta en risiko og kanskje si ja til et prosjekt uten at lovverket er avklart. Vi innførte f.eks. en produksjonsavgift på vindkraft. Er det noe statsråden har lyst til å se mer av? Og hvordan vil han da avlaste den politiske risikoen?

Statsråd Terje Aasland [11:03:37]: Tusen takk for gratulasjonen for en ny og viktig jobb, som representanten Bru kjenner godt til. Det er en viktig jobb. Det å sørge for at vi har tilstrekkelig tilgang på rimelig fornybar energi i det norske markedet, er usedvanlig viktig i tiden framover. Vi har et økende kraftbehov i årene som kommer, ikke minst knyttet til en rekke spennende industrietableringer. Så vi har et veldig klart mål om at det skal vi klare å gjennomføre i fortsettelsen.

Når det gjelder havvind, er produksjonsavgiften ute på høring. Den tror jeg er med på å motivere. Vi må se på andre metoder også for å sørge for at kommunene sitter igjen med mer. Vi må sørge for at kommunene får mer å si i forbindelse med de vindkraftanleggene som blir bygd i egen kommune, når de først stiller arealer til disposisjon. Jeg sier at vi skal ha kommunene med oss, ikke mot oss. Jeg tror at representanten Bru opplevde at kommunene var imot den forrige regjeringens vindkraftpolitikk.

Vi må også sørge for at de ser de industrielle mulighetene i tilknytning til vindkraft. Det er mange spennende ting som ligger der.

Hans Andreas Limi (FrP) [11:04:53]: Først: Gratulerer til statsråden med nye oppgaver!

Statsråden var i sitt innlegg ikke bare innom energisektoren, men også litt over på næring. Vi diskuterer egentlig to ting: Langsiktige løsninger er bra, bedre fastprisløsninger er veldig bra, men det tar tid. Det mange bedrifter og bransjer nå står i, er en akutt krisesituasjon, og det gjelder ikke bare de bransjene som nå rammes av

høye strømutgifter, med lave marginer, men det rapporteres faktisk også fra en del steder i landet at nye industriprosjekter ikke kommer i gang, nettopp fordi det ikke er tilgang på tilstrekkelig kraft. Det betyr at mange viktige industriprosjekter, også innen fornybarsektoren, forsvinner til utlandet fordi man ikke får til etableringer i Norge. Da er mitt spørsmål til statsråden: I tillegg til å være bekymret for den eksisterende (presidenten klubber) delen av næringslivet, hva vil statsråden bidra til for å sørge for at de nye prosjektene kommer i gang?

Presidenten: Tiden er ute.

Statsråd Terje Aasland [11:06:06]: Som jeg sa i mitt svar til representanten Bru, tror jeg det er viktig at vi klarer å bygge opp troverdighet rundt at vi har tilstrekkelige mengder med fornybar kraft som en kvalitet og et fortrinn både for norsk næringsliv og for det norske folk rundt omkring i hele landet. Utgangspunktet er at vi må bygge mer kraft, og vi må bygge nett, nytt nett, raskere enn det som gjøres i dag. Det å sørge for at vi har et robust kraftsystem, er helt vesentlig for å komme i mål med de mulighetene vi har.

Så må vi ha et stabilt prissystem, og da tror jeg dette med omlegginger av grunnrentebeskatningen og fastprisavtalen er ganske viktig, både i et kortsiktig og i et langsiktig perspektiv. Det å sørge for at prisene er stabile, mest mulig forutsigbare og lave, er viktig og er en del av denne regjeringens ambisjoner.

Lars Haltbrekken (SV) [11:07:19]: Vi har tidligere i dag fått høre at regjeringen legger fram en tilleggsmelding til energimeldingen, og en av nyhetene har vi jo fått, i form av at det nå skal legges til rette for fastprisavtaler for husholdningene. Det er bra at den type tiltak kommer. Samtidig kan vi ikke ha en kraftpolitikk som gjør seg avhengig av varige støtteordninger for å kompensere folk for høye strømgjeldninger, som jeg oppfatter at regjeringen også legger opp til i dag. Mitt spørsmål er om det i denne tilleggsmeldingen, eller eventuelt framover, er mulig for regjeringen å se på også andre tiltak som kan gi folk og næringsliv trygghet for varig rimelige strømpriser.

Statsråd Terje Aasland [11:08:26]: Aller først er jeg enig med representanten Haltbrekken i at vi kan ikke ha varige støtteordninger. Det tjener ikke noen i lengden. Vi må få et avtalesystem som baserer seg på en rimelig, forutsigbar og stabil pris til ulike kundegrupper, det være seg til husholdningene, som ble nevnt, som er viktig, men også til næringslivet. Denne fastprisavtalen som vi har lansert, tror jeg er viktig, både for folk og for næringsliv og også for større virksomheter. Så det kommer vi til å gjøre, og det foreslår vi i tilknytning til ener-

gimeldingen. Vi sender ut en sak på høring. Finansministeren vil sørge for det relativt raskt.

Helt til slutt: Så skal vi gjennom evalueringen som nå pågår, også drøfte andre tiltak, og jeg gleder meg til å diskutere dem sammen med bl.a. SV.

Sofie Marhaug (R) [11:09:42]: Statsråden har lagt fram en rekke tiltak stykkevis og delt, ikke fullt og helt. I dag varslet statsråden at han vil få fart på vindkraftutbyggingen på land i orienteringen om tillegget til Høyres energimelding.

Derfor lurer jeg på om statsråd Aasland kan garantere at vi vil få lavere strømpriser med vindkraftutbygging på land, eller om det bare vil føre til at man raserer naturen og overkjører reindriftssamer i årene som kommer.

Statsråd Terje Aasland [11:10:18]: Aller først: Denne regjeringen har ikke håndtert denne situasjonen stykkevis og delt. Vi har hatt en veldig klar rettesnor på det gjennom strømsøtteordningen, og vi har også korrigert oss og justert oss etter hvert som markedet og forutsetningene har endret seg. Det tror jeg er bra. Det tjener norske forbrukere at vi har gjort det, og jeg er glad for at vi også har fått tilslutning i Stortinget for nettopp det.

Når det gjelder den langsiktige stabiliteten, handler det om at vi må få mer fornybar energi inn i det norske markedet og inn i det norske kraftsystemet. Det underbygger framtidige muligheter for industri, for næringsliv og for tryggheten til folk at vi faktisk lykkes med det. Samfunnet skal elektrifiseres, vi skal kutte klimagassutslippene våre, og vi skal bidra til en grønn industrivekst. Da trenger vi mye mer kraft.

Hovedproblemet er at Rødt er mot alt av nye tiltak når det gjelder fornybar kraft, bortsett fra vannkraft. Når det gjelder vindkraft på land, skal vi sørge for at vi gjør dette med kommunene og ikke mot kommunene, og vi skal sørge for at kommunene blir hørt.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:11:30]: Jeg vil også starte med å gratulere statsråden med en viktig jobb, og jeg ser fram til godt og konstruktivt samarbeid, ikke minst om den viktige energimeldinga som komiteen nå skal til med.

Jeg forventer ikke et konkret ja/nei-svar fra statsråden, men forslag nr. 8 i innstillinga i dag fra Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at garasjelag, felles varmesentraler og selskaper som leverer varme til boligselskaper, blir inkludert i strømsøtteordningen.»

Bakgrunnen for det forslaget er høringsinnspill fra NBBL, Norske Boligbyggelag – og jeg tror OBOS og en del av de andre – som viser til at ordningen i dag er rettet inn

på en måte som gjør at de som får strømstøtte fra varmeselskap som ikke faller innunder ordningen, da heller ikke kommer inn under strømstøtteordningen.

Jeg vet det er et forskriftsarbeid på dette som følges opp, der en ser på hvem som skal falle innenfor. Det vil sikkert være sånn at ikke alle kan komme innenfor, men det vil være en del borettslag som da faller utenfor. Er statsråden villig til å se på det og imøtekomme det som ligger i de høringsinnspillene?

Statsråd Terje Aasland [11:12:35]: Vi har vurdert en rekke ulike tiltak som ennå ikke er inkludert i ordningen. Jeg tror det er klokt å ta det i forbindelse med evalueringen.

Når det gjelder garasjeanlegg, er flere av dem organisert som rent private, kommersielle selskaper. De er ikke inkludert i strømstøtteordningen, og derfor er de heller ikke tatt med så langt. Jeg tror det er klokt at vi ser på helheten, bredden, hvordan ordningen har truffet ulike kundegrupper og ulike forbruk når vi skal evaluere dette, og jeg håper at vi gjennom evalueringen også kan få opp nye tiltak som er med på å stabilisere situasjonen over tid.

Så det ligger der, og vi kommer helt sikkert til å få en konstruktiv og god debatt når evalueringen foreligger i bredt til høsten.

Mahmoud Farahmand (H) [11:13:33]: Jeg vil starte med å gratulere statsråden med den viktige jobben han har liggende foran seg.

Statsråden og jeg har turnert i Telemark under valgkampen og diskutert og snakket med næringslivet og industrien. Det ble gitt en del lovnader, og jeg håper statsråden kan innfri noe av det han lovte underveis der.

Men over til dagens situasjon: Mange av de tiltakene statsråden her beskriver, er langsiktige. Det vil ta mange år å innfri de tiltakene som beskrives her. Mitt spørsmål til statsråden er: Hvilke kortsiktige tiltak skal statsråden iverksette for å holde liv i bærekraftig, framtidsrettet og lønnsom industri, slik som Rec i Porsgrunn, Bandak og andre næringer som vi har i Telemark og resten av Norge?

Statsråd Terje Aasland [11:14:20]: Aller først: Tusen takk for alle gratulasjoner. Jeg glemte å takke både representanten Limi og representanten Ropstad, og nå representanten Farahmand – takk for det. Jeg kan love at vi allerede er i gang med å innfri på en rekke av de lovnadene vi hadde framme i valgkampen.

Når det gjelder situasjonen nå for næringslivet, på kort og lang sikt, har vi altså etter nøye vurderinger valgt å foreslå dette med fastprisavtaler. Det tror jeg er med på å skape forutsigbarhet og trygghet for at det blir mer sta-

bilitet, lavere priser og et grunnlag for å investere også for næringslivet i tiden framover.

Det vil ta noe tid å få innført ordningen. Den skal innføres fra 1. januar 2023, men det er god mulighet for at mange kraftprodusenter og strømselskaper kan inngå den type fastprisavtaler før ordningen trer i kraft på dette tidspunktet. Slik kan bedriftene i en usikker og utrygg tid også få sikkerhet for at dette vil stabilisere seg når de får en sånn type fastprisavtale, som jo er identisk med det som er avtalene for kraftforedlende industri.

Presidenten: Replikorkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutter.

Alfred Jens Bjørlo (V) [11:15:45]: Eg vil også starte med å seie at eg er glad for at vi i dag får på plass ei forlenging av dei heilt nødvendige støtteordningane vi har vedteke tidlegare i Stortinget, til hushaldningar, til jordbruk og veksthus, til frivillig sektor og til særskilte ordningar for dei med dei lågaste inntektene. Men oppe i denne heilskapen må eg likevel seie at eg er både overraska og skuffa over at det heller ikkje denne gongen er mogleg å få fleirtal i denne salen for å få på plass ei nøktern ordning for også å hjelpe mindre bedrifter i andre sektorar enn landbruket, der straum utgjer mykje av omsetninga, og som no faktisk er minst like hardt ramma av dei høge straumprisane som mange andre som får støtteordningar her i dag.

Dette er ei sak som vi frå Venstre si side har teke opp med jamne mellomrom heilt sidan desember. Regjeringa sitt svar har heilt sidan januar vore at ein ikkje avviser å kome på plass med ordningar som treffer små og mellomstore bedrifter, men at ein vurderer det fortløpande. Som næringsministeren svarte meg i februar: Situasjonen blir følgt tett.

Men det må vere lov å spørje: No har ein fortløpande vurdert dette og følgt situasjonen tett – i januar, i februar, i mars og i april – men ingen ordningar kjem på plass for å hjelpe små bedrifter utanfor landbruket som no står i ein akutt situasjon. Det som har endra seg frå januar og fram til i dag, og som kjem på toppen av alt, er for så vidt ikkje straumprisane – dei er framleis høge og krevjande – men at vi no er inne i ein situasjon der råvareprisane går opp på omtrent alle område, renta er begynt å gå opp, og vi ser at investeringar blir utsette, noko som no gjer at alarmklokkene går i bygg- og anleggsnæringa. Usikkerheita eskalerer, samla sett.

Så seier olje- og energiministeren at vi ikkje kan avlaste kvar risiko for næringslivet – og det kan vi ikkje, det er heilt rett, og det skal vi ikkje gjere – men oppe i den situasjonen vi no er i, der vi faktisk strekkjer oss og får på plass løysingar mot dei akutte høge straumprisane for alle andre grupper rundt oss, då vil ikkje fleirtalet i den-

ne salen, regjeringspartia og støttepartiet SV, gjere noko for å hjelpe små og mellomstore bedrifter: bakeri, sagbruk, små produksjonsbedrifter og andre bedrifter landet rundt som slit med høge straumprisar, og som ikkje har nokon plass å rømme, ingen plass å gøyme seg. Svaret for dei er nedbemanning, permitteringar og i verste fall konkurs.

Dette er ei sak Venstre kjem til å halde fram å leggje trykk på. Vi må stå opp også for små og mellomstore bedrifter, som er berebjelken i mange lokalsamfunn landet rundt, når vi er så flinke til å finne gode ordningar for andre.

Ole André Myhrvold (Sp) [11:19:04]: Det er ingen tvil om at denne vinteren har vært krevende, med historisk høye strømprisar, særlig i Sør-Norge. Strømsøtteordningen for husholdninger, landbruksnæring og frivillighet har vært god, og den har avhjulpet en situasjon som ellers ville vært enda verre.

Så ser vi at situasjonen i kraftmarkedet, ikke minst med urolighetene i Europa og Russlands invasjon av Ukraina, gjør at vi ikke kommer tilbake til en tilnærmet normalsituasjon i overskuelig framtid.

Derfor er jeg glad for at vi sammen med SV – og jeg hører nå også at det brede flertallet i Stortinget kommer til å slutte seg til det – har kommet fram til det som skal være strømsøtteordninger til og med mars 2023, og at de nåværende ordningene utvides ut 2022. Det gir forutsigbarhet for folk i en urolig tid.

Støttegraden økes til 90 pst. i månedene med høyest forventet strømpris og forbruk, og bostøttemottakere får et ekstra tillegg i månedene med høy strømprisprosent. Med samspillet mellom de to ordningene sikrer vi det brede lag av befolkningen støtte i en krevende periode, samtidig som de som har den strammeste økonomiske situasjonen, får noe mer. Det er god sosialpolitikk.

Samtidig som dette er viktige tiltak på kort sikt, jobber regjeringen med flere langsiktige tiltak for å få bedre kontroll over kraft- og energipolitikken. Regjeringen vil følge opp kraftsituasjonen 2021–2022 med en grundig gjennomgang av årsakene til årets situasjon og en vurdering av risikoen for lignende situasjoner framover. Den gjennomgangen har man varslet at også vil inkludere en vurdering av flere av tiltakene som har kommet opp i diskusjonene i vinter, som makspris på kraft, krav til fyllingsgrad i magasinene og andre ulike måter å sikre strømkundene på.

Regjeringen har f.eks. sagt at den vil gå i dialog med Storbritannia og EU med mål om å sikre at vi unngår lange perioder med ren eksport i perioder med lav magasinfylling, noe som er viktig for å sikre forsyningssikkerheten. Det er stor bekymring knyttet til det, da fyl-

lingsgraden i magasinene på Østlandet nå er nede i 11,4 pst. og vi nærmer oss det laveste nivået på de siste 20 årene. Det er ikke en holdbar situasjon, og vi må hegne om fastlandssystemet for energi.

Regjeringen har også signalisert dette med grunnrenteskatten for å sikre næringsliv og husholdninger tilgang på gunstige fastprisavtaler. Det er viktig. I Norge velger altså kun 3–4 pst. fastprisavtaler, mens man i Sverige er oppe i en andel på 25 pst. og i Danmark og Finland på 50 pst.

Folk skal være trygge på at denne regjeringen jobber for at strømmen skal være grønn og rimelig, og at det skal bygges ny grønn industri på skuldrene til den fantastiske industrien vi allerede har i dag, og de naturressursene vi besitter, som sørger for ren, fornybar kraft inn i markedet.

Tobias Drevland Lund (R) [11:22:16]: Det har ikke manglet på problembeskrivelser fra denne talerstolen om situasjonen man har stått i gjennom vinteren, og også om den strømpriskrisen vanlige folk har stått i. Vi har snakket om økte strømprisar også her i dag, men det som mangler litt, er å snakke om hvem det går mest ut over. Det er personer med sårbar økonomi, og i utgangspunktet dem med allerede lave og middels inntekter, kombinert med høye boutgifter og familier med vedvarende lavinntekt.

I Norge i dag lever det 115 000 barn i fattigdom. Dette er et helt ferskt tall, lagt fram i forrige uke. Det er nedslående, men det er ikke overraskende, og det burde uroe alle som sitter i denne salen. Det er et særdeles høyt tall, og det har stabilisert seg på et høyt nivå.

Det er jo vårt ansvar – det er et politisk ansvar i denne salen – å gjøre noe med nettopp det og stå opp for disse familiene. Derfor er det for meg helt uforståelig at regjeringspartiene og SV kan komme til enighet om det som er framlagt, særlig dette med bostøtte, for matprisene stiger, drivstoffprisene stiger, strømprisene er fortsatt høye, og det kommer til å skape stor frustrasjon og fortvilelse der ute at man nå kutter i den ekstraordinære utbetalingen av bostøtte.

Anslag viser at den enkelte familie kan få opp mot 35 000–50 000 kr i økte levekostnader i tiden framover, og det å skulle planlegge og kompensere for slike kutt er svært krevende – for ikke å si umulig – når inntekten til husstanden allerede er så lav at man kvalifiserer til bostøtte. Å få kuttet støtten over natta – eller plutselig å ikke kvalifisere til bostøtte overhodet – kan få alvorlige konsekvenser for dem det gjelder. Jeg synes det er fryktelig trist at noe av det siste politikerne gjør her i denne salen før påske, er nettopp det: å kutte og gjøre et innhogg i lommeboka til bostøttemottagerne.

Dette er ikke tiden for å kutte i den ekstraordinære utbetalingen av bostøtte. Dette er tiden for å sørge for forutsigbarhet og for å bedre økonomien til dem som trenger det aller, aller mest. Med respekt å melde: Det har vi råd til, for statskassen flommer over av inntekter på grunn av de ekstraordinært høye strømprisene, og da burde vi også tatt oss bedre råd til å sørge for å betale ut høyere bostøtte til dem som trenger det.

Vi må møte priskrisen vi står i, med forutsigbare ytelser og målrettede tiltak, ikke målrettede kutt til dem som trenger det aller mest.

Lars Haltbrekken (SV) [11:25:08]: Nok en gang fikk SV forhandlet fram en langt bedre støtteordning for landets strømkunder enn det som regjeringen hadde lagt fram. En støtte på 90 pst. over en strømpris på 70 øre per kilowatttime i de månedene som har høyest strømpris, vil være et langt bedre tiltak. I tillegg var det viktig for SV å få på plass at utvidelsene i bostøtten også skal gjelde i disse månedene. I tillegg har regjeringspartiene i avtalen med SV forpliktet seg til å forhandle med oss om både en mer rettferdig og treffsikker strømsøtte i høst, og om mer dyptgripende endringer i kraftpolitikken for å sikre at vi får bedre forutsigbarhet for landets befolkning og næringsliv i årene framover.

SV foreslo opprinnelig en strømsøtteordning nå som ville ha vært mer treffsikker og mer rettferdig, hvor vi ga en større støtte til den første delen av forbruket. Det ville ha premiært folk med dårlig råd og lav inntekt. Vi vil jobbe videre med en slik ordning og ser fram til de forhandlingene som skal være med regjeringspartiene.

Men som jeg også sa i mitt spørsmål til statsråden, kan vi ikke basere kraftpolitikken vår på varige støtteordninger. Vi er nødt til å ha endringer i kraftpolitikken som gjør at folk kan leve med strømrkningene uten å være avhengig av en støtte fra staten. Der har SV lansert et forslag hvor vi henter inspirasjon fra de avtalene som kraftkrevende industri har med kraftprodusentene, og hvor vi oppretter et statlig organ som kjøper inn en stor mengde kraft på vegne av forbrukerne, og som så selges uten profitt videre til husholdningene for en rimelig penge. Her kan man også legge inn graderinger i prisen som gjør at man stimulerer til energieffektivisering.

Så ser vi at det blir en økning i kraftforbruket framover, og da er vi også nødt til å få til en prioritering av hvilke bedrifter og hvilken type næringsliv vi skal satse på og bruke vår verdifulle fornybare energi til.

Frank Edvard Sve (FrP) [11:28:34]: Ein kunne vere freista til å seie at onkel Skrue hadde vorte skikkeleg misunneleg om han hadde sett korleis staten og finansminister Vedum fyller statskassa, men eg skal sjølvsagt ikkje seie det.

Når det er sagt, er det slik at statskassa fyller seg opp og renn over. Det er lagt inn 277 mrd. kr i inntekter frå olje og gass. Det ligg an til 1 750 mrd. kr. Det er altså mange titals milliardar kroner ekstra i statskassa på grunn av dei skyhøge straumprisane, og dei pengane som staten veltar inn i statskassa, over i den fulle pengebingen, skal altså ikkje næringslivet eller innbyggjarane få noko tilbake igjen av. Næringslivet får ingenting, innbyggjarane får noko, men etter mitt og Framstegspartiet sitt omgrep altfor lite.

Så er det forholdet til næringslivet. Det burde bekymre både finansminister Vedum og regjeringa, og spesielt kanskje Senterpartiet, at det i landbruket vert lagt ned mange gardar. Det var 1 000 storfe som vart slakta fordi landbruket ikkje toler dei høge drivstoffprisane og straumprisane. Det er dramatisk for den næringa, og dette er ei næring som trass alt har fått støtte – det er vel den einaste næringa som har fått straumstøtte. Men alle dei andre næringane i Noreg, då – kva med dei? Dei har ikkje regjeringa tenkt å lyfte ein finger for. Problemet er at vi ser i media – eg klarer iallfall å lese i media – at den eine etter den andre av bedriftene går konkurs på grunn av dei høge straum- og drivstoffutgiftene. Det er realiteten.

Så har eg som representant forsøkt å få statsministeren til Stortinget i spørjetimen for å svare på kva statsministeren har tenkt å seie til alle dei vanlege folka som no mistar jobbane sine på grunn av denne situasjonen. Staten vert styrtrik, mens innbyggjarane får rekninga. Men statsministeren har glimra med sitt fråvær. Det var for å stille spørsmål til statsministeren om ein ville stille krav til statsrådene sine om å levere, men det får vi altså ikkje svar på.

Så slår det meg at dei som vil stille regjeringa og statsrådene til ansvar, er veljarane og innbyggjarane. Det ser vi heldigvis no, at regjeringspartia går ned, særleg Senterpartiet, som er nede på rundt 6 pst. Eg reknar med at veljarane kjem til å gje klar melding, og så er eg redd Senterpartiet er ned mot sperregrensa før sommarferien.

Bård Hoksrud (FrP) [11:31:34]: Jeg opplever at regjeringspartienes representanter sitter musestille når det gjelder å snakke om næringslivet. Det er altså et næringsliv der ute som er kjempebekymret nå. Meldingene kommer hver eneste dag fra nye bedrifter som ser at dette begynner å bli utfordrende, og regjeringspartiene sitter musestille og håper sannsynligvis kanskje at det går over, men det kommer ikke til å gå over. Det er ikke alle bedrifter som har en stor lommebok som de kan hente ut penger fra for å betale avgifter og ting man betaler tilbake til staten.

Når det gjelder vanlige folk, tror jeg at en del av dem som sitter i denne salen fra regjeringspartiene, er langt unna der vanlige folk er. Representanter fra regjering-

partiene går opp på denne talerstolen og sier at de uvanlig høye strømprisene må kompenseres, og derfor er den strømtøtteordningen vi har nå, så utrolig bra. Jeg tror ikke folk der ute opplever at den er så fantastisk bra, jeg. De betaler nesten dobbelt så mye som det man normalt har betalt i strømpris. I tillegg skal man få kompensert 80 pst. av det over 70 øre, og så skal man neste høst få lov til å få 90 pst. kompensert. Så sier man at dette er å gi penger tilbake til folket. Det er ikke å gi penger tilbake til folket, for det er penger folk allerede har betalt inn, og så får man lov til å få noen få smuler tilbake.

Denne regjeringen tar jo inn skatter og avgifter i vanvittige mengder. Oljeinntektene er skyhøye, gassinntektene er skyhøye, og strømprisene er skyhøye. Det er vanlige folk og bedrifter i dette landet som får den regningen, og som har en regjering som sitter helt stille og sier at de skal vurdere, de skal se hva de skal gjøre. Det kan ikke fortsette sånn, for det er altså sånn at folk må ha en jobb å gå til, og da trenger også næringslivet hjelp.

Statsråden fra Telemark burde kjenne veldig godt til dette, for vi har både i valgkamp og etter valgkamp diskutert det mye. Jeg forventer at han kommer på banen, ikke sitter stille og lar næringslivet i stikken.

Jeg tror kanskje Slagsvold Vedum bør ta en prat med justisministeren sin og lære at man kanskje ikke trenger å kopiere alt Oslo-eliten i Finansdepartementet tydeligvis mener. Jeg opplever at Slagsvold Vedum i åtte år løp opp på og ned fra denne talerstolen og snakket om alt som var galt og alt man måtte rydde opp i, og at det måtte skje umiddelbart, mens det nå har blitt det nye mantraet til finansministeren at vi må vente og vurdere og se.

Vi kan ikke vente og vurdere og se lenger. Det brenner der ute. Det er kjempeutfordrende for mange. Vi trenger tiltak nå, og derfor håper jeg man faktisk stemmer for Fremskrittspartiets forslag i dag. Jeg har ikke akkurat troen på det, men det er det man burde gjort for virkelig å ta næringsliv og vanlige folk på alvor.

Geir Jørgensen (R) [11:34:53]: Rødt har som mål å øke norsk produksjon av frukt og grønt. Derfor har vi i våre alternative statsbudsjetter foreslått å kutte momsen og ha en makspris på 35 øre per kWh for alle.

Regjeringen kom med en strømpakke, men den kom for sent, og det var for lite. Lysene var allerede slått av i mange veksthus i Norge da denne strømpakken kom. Men det er ikke forbudt å rette opp i ting, og vi har i dag fremmet et løst forslag som gjelder kostnadene ved vanning. Det er ikke bare diesel og kunstgjødsel som gir utgifter for bonden, og som gjør at vi kan ha matproduksjon – nei, vannet i tørkesomrene har også en betydelig kostnad. Det koster penger å få ført vannet fram til jorda, der frøene skal gro. Vi har altså fremmet et løst forslag i dag om å rette opp en klar skjevhet knyttet til dette.

Hvis man har et privat vanningsanlegg, får man dekket sine utgifter gjennom den strømtøtteordningen som allerede er etablert, men hvis man inngår i et fellesskap – et vanningslag – som en del bønder gjør, er man ikke omfattet av denne ordningen. Så vi fremmet et løst forslag i dag for å rette opp i denne skjevheten, men sakens ordfører, Sigbjørn Gjelsvik, henstilte til oss om å omgjøre forslaget til et oversendelsesforslag fordi dette er viktig. Stortingets flertall har vel da gitt et slags signal om at dette skal inn i den ordningen som nå kommer. Så da tar vi saksordføreren på ordet og forventer at intensjonen med dette forslaget – å rette opp denne åpenbare skjevheten – blir ivaretatt. Vi ser fram til resultatet når den tid kommer.

Terje Halleland (FrP) [11:37:26]: Strømprisene har ført oss inn i en helt ny situasjon. Der både konsumenter og næringsliv har vært vant med rikelig og rimelig tilgang til fornybar energi, er situasjonen nå helt annerledes.

Da kan vi diskutere, som vi gjør i dag, om dette er en ekstraordinær situasjon, eller om det er en ny hverdag. Her har altså regjeringen muligheten til å skape en forutsigbarhet, både for private og for næringslivet. De velger å la det være. Konsumentene får en ordning som jeg absolutt skulle ha sett var bedre. For forskjellen som er mellom Norge som nasjon og disse andre nasjonene som blir rammet av denne energikrisen, er altså at Norge håver inn penger samtidig og har rikelig anledning til å gi spesielt næringslivet vårt et helt annet utgangspunkt enn hva de andre nå får. Vi ser land i Europa gi den nødvendige støtten til næringslivet sitt, de lar næringslivet sitt komme i en posisjon som gjør at de kan konkurrere, mens norsk næringsliv blir straffet. Det er skuffende at regjeringen velger å være helt fraværende, og jeg er i tvil om de klarer å ta denne situasjonen på alvor.

Strømprisene er én ting, men nå har vi i tillegg fått drivstoffprisene. Vi ser at råvareprisene er sterkt utfordrende. Det er mange som nå kan komme i den situasjonen at det ikke er strømprisen som er den mest plagsomme, for tenk når disse kommer til å bli overført til arbeidsledigheten hos Nav. Da får vi problemer. Det er veldig skuffende. Regjeringen er helt fraværende, og de tar ikke situasjonen på alvor.

I dag hadde vi en pressekonferanse, som kom fra regjeringen, der tilleggsmeldingen til energimeldingen kom. Den hadde vi store forventninger til, og vi hadde virkelig en tro på at vi har en regjering som ønsket å ta eierskap til den energimeldingen, som viste vei på et eller annet som skulle gjøre at vi kan si at vi skal ut av denne krisen som vi står oppe i nå. De velger altså å være helt fraværende. De sa ingenting til Europa, som spør etter mer kraft. De sa ingenting om løsninger for eksporten av naturgass i Barentshavet, som kunne løst mange

problemer for næringslivet. Vannkraft ble ikke nevnt med ett ord. De velger heller å dra fram konfliktene med vindkraft på land i stedet for å hente ut det potensialet vi har på vannkraft. Det var heller ikke ett ord om eksporten av kraft, som vi må få ned, så vi får kontroll på prisene. Jeg tviler på at vi har en regjering som tar denne situasjonen på alvor.

Carl I. Hagen (FrP) [11:40:41]: Finansminister og Senterparti-leder Trygve Slagsvold Vedum sa i sitt innlegg at det kommer en forbedret ordning når det gjelder skatter, som muliggjør at bedrifter kan inngå langsiktige fastprisavtaler, slik som den kraftkrevende industrien. Men det skal jo ikke gjelde før 1. januar 2023.

Nå er det slik at mange bedrifter faktisk hadde ventet at det kom noen lettelser i strømprisene før sommeren, slik at de kanskje kunne slippe å permittere folk eller si opp folk, og kanskje kunne se bedre muligheter. De kommer til å bli skuffet når Senterpartiet her gir seg for Arbeiderpartiet og ikke insisterer på å gjøre noe nå for å få ned strømprisen for næringslivet.

Det betyr vel også at man forventer at de skyhøye strømprisene vi nå har, skal bli vedvarende og vanlige. Da har jeg lyst til å si at dette begynte lenge før det fryktelige, motbydelig angrepet fra Putin på Ukraina. Det begynte i fjor høst, og jeg vil hevde at dette er et delvis klart resultat av den nye klimareligionen og klimaguden – FN's klimapanel – som i realiteten har medført at særlig Tyskland og Storbritannia har stengt kullkraftverk og avviker kjernekraft. Og det er klart at når produksjonen av strøm går dramatisk ned for å redusere utslipp av den livgivende gassen CO₂, blir resultatet skyhøye priser.

Det vi burde ha gjort, er bl.a. det Fremskrittspartiet har foreslått: å innføre en makspris på strøm på 50 øre per kWh både for husholdninger og for næringslivskunder. Det burde vært gjort da vi foreslo det for flere måneder siden. Da hadde man hatt stabile forhold. Og det er jo slik at det er det offentlige som tjener på de høye strømprisene. Det er det offentlige som soper inn penger. Derfor kunne vi bare ha innført, og det har vi lov hjemmel for, en makspris på 50 øre per kWh.

I tillegg er det nå fare for inflasjon. Statsministeren snakker om å øke renten for å hindre det. Det er jo helt meningsløst, for vi har en kostnadsinflasjon. Det er fordi strømprisene har gått opp, matprisene har gått opp, og særlig drivstoffprisene har gått opp, at vi får dette. Derfor bør vi bare redusere kostnadene. Og hadde vi gjennomført Fremskrittspartiets forslag om å fjerne avgiftene på bensin og diesel, hadde vi fått de prisene ned med 6 kr og 8 kr. Det hadde løst også det problemet.

Statsråd Terje Aasland [11:44:02]: Jeg skal ikke forlenge debatten – tror jeg. Men bare til representanten Halleland: Det er viktig at han følger med på det som

blir sagt når en holder en pressebrief. Det er også viktig at han leser tilleggsmeldingen til energimeldingen.

Vi snakker mye om krisen og om den bakenforliggende situasjonen, det dramatiske som utspiller seg i Ukraina og følgene av det. Vi snakker om olje- og gassindustrien vår, som skal være en stabil, langsiktig og trygg leverandør til det europeiske markedet. Vi snakker om utviklingen av denne næringen knyttet til karbonfangst og -lagring, om hydrogen og havvind. Vi bruker nå ikke bare ord, men konkrete handlinger, for å få på plass havvind, med tanke på nye områder, kortere konsesjonsbehandlingstid og kvalitative kriterier for å få med oss industrien, ikke minst den industrien som har levd av olje og gass. Vi snakker om landvind – ja – som en helt nødvendig innsatsfaktor der hvor kommunene ønsker det og legger til rette for at det faktisk skal skje.

Regjeringens ambisjon er veldig tydelig. I motsetning til hvordan det var i Fremskrittspartiets regjeringsperiode i Olje- og energidepartementet, har vi et veldig klart mantra om at vi fortsatt skal ha tilstrekkelige mengder med rimelig, fornybar kraft som en kvalitet også i utviklingen av Norge – samtidig som vi tar FN's klimarapport på alvor og ikke ser på det som en hellig gud, men som en veldig klar og tydelig advarsel til hele befolkningen om at akkurat nå er det alvor.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 3 og 4.

Det ringes til votering.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget er da klar til å gå til votering. Vi voterer først over sakene nr. 7–11 på gårdsdagens kart.

Votering i sak nr. 7, debattert 7. april 2022
Debatt om utviklingsministerens redegjørelse

Presidenten: Presidenten vil foreslå at utviklingsministerens redegjørelse om nordisk samarbeid, som ble holdt i Stortingets møte 31. mars 2022, vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 8, debattert 7. april 2022
Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Rapport til Stortinget fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd 2021 (Innst. 227 S (2021–2022), jf. Dokument 17 (2021–2022))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 17 (2021–2022) – Rapport til Stortinget fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd 2021 – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 9, debattert 7. april 2022

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Margret Hagerup, Jan Tore Sanner, Kari-Anne Jønnes, Himanshu Gulati, Abid Raja og Kjell Ingolf Ropstad om å oppheve frysvedtaket for behandling av søknader om godkjenning som friskole med særskilt profil eller videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogrammer (Innst. 226 S (2021–2022), jf. Dokument 8:93 S (2021–2022))

Presidenten: Under debatten har Margret Hagerup satt fram et forslag på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppheve frysvedtaket for behandling av søknader om godkjenning som friskole med videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogram eller med særskilt profil.»

Det votes alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:93 S (2021–2022) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Margret Hagerup, Jan Tore Sanner, Kari-Anne Jønnes, Himanshu Gulati, Abid Raja og Kjell Ingolf Ropstad om å oppheve frysvedtaket for behandling av søknader om godkjenning som friskole med særskilt profil eller videregående opplæring i yrkesfaglige utdanningsprogrammer – vedtas ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ble innstillingen bifalt med 60 mot 40 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 11.56.12)

Votering i sak nr. 10, debattert 7. april 2022

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantane Olve Grotle, Linda Hofstad Helleland og Lene Westgaard-Halle om ein visjon om at ingen fiskarar skal omkome på havet i framtida (Innst. 224 S (2021–2022), jf. Dokument 8:86 S (2021–2022))

Presidenten: Under debatten har Olve Grotle satt fram et forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Rødt, Kristelig Folkeparti, Miljøpartiet De Grønne og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget stiller seg positiv til ein nullvisjon for næringane til havs, og ber om at regjeringa kjem tilbake til Stortinget på eigna måte, slik statsråden har gjort greie for i svaret sitt.»

Forslaget kommer til erstatning for komiteens tilråding.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Rødt, Kristelig Folkeparti, Miljøpartiet De Grønne og Pasientfokus ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 11, debattert 7. april 2022

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ingrid Fiskaa, Christian Torset og Torgeir Knag Fylkesnes om å stramme inn praktiseringen av anskaffelsesregelverket når det gjelder næringslivets overholdelse av folkeretten (Innst. 223 S (2021–2022), jf. Dokument 8:84 S (2021–2022))

Presidenten: Under debatten har Geir Jørgensen satt fram tre forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, senest innen forslag til revidert nasjonalbudsjett for 2022, komme tilbake til Stortinget med en forpliktende plan for å stramme inn praktiseringen av anskaffelsesregelverket når det gjelder næringslivets overholdelse av folkeretten i konfliktområder.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Norske tog AS ikke tar i bruk opsjonen på å kjøpe ytterligere 170 tog fra Alstom så lenge sistnevnte har forretninger i strid med de folkerettslige reglene som gjelder i konfliktområder.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Norske tog AS ikke inngår nye kontrakter med selskaper som har forretninger i strid med de folkerettslige reglene som gjelder i konfliktområder.»

Voteringstavlene viste at det var avgitt 83 stemmer mot og 16 stemmer for forslagene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

(Voteringsutskrift kl. 11.57.50)

Presidenten: Det ser ut til at noen stemmer ikke har blitt registrert, så vi tar voteringen på nytt.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne ble med 85 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.58.07)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

Dokument 8:84 S (2021–2022) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ingrid Fiskaa, Christian Torset og Torgeir Knag Fylkesnes om å stramme inn praktiseringen av anskaffelsesregelverket når det gjelder næringslivets overholdelse av folkeretten – vedtas ikke.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble bifalt med 84 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 11.58.41)

Presidenten: Stortinget skal så votere over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1, debattert 8. april 2022

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen og Sofie Høgestøl om å trappe opp norsk støtte til Ukraina, Georgia og Moldova (Innst. 231 S (2021–2022), jf. Dokument 8:117 S (2021–2022))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

Dokument 8:117 S (2021–2022) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen og Sofie Høgestøl om å trappe opp norsk støtte til Ukraina, Georgia og Moldova – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2, debattert 8. april 2022

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Sofie Høgestøl og Alfred Jens Bjørlo om ekstraordinær støtte til Ukrainas frihetskamp (Innst. 232 S (2021–2022), jf. Dokument 8:120 S (2021–2022))

Presidenten: Under debatten har Bjørnar Moxnes satt fram to forslag på vegne av Rødt.

Det votes over forslag nr. 1, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en egen, norsk liste over personer og institusjoner som skal underlegges norske straffetiltak som konsekvens av Russlands invasjon av Ukraina.»

V o t e r i n g:

Forslaget fra Rødt ble med 97 mot 4 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.59.44)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen undersøke muligheten for å fremme norske innspill til EUs sanksjonslister i forbindelse med Russlands invasjon av Ukraina.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Rødt ble med 88 mot 13 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.00.01)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:120 S (2021–2022) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Sofie Høgestøl og Alfred Jens Bjørlo om ekstraordinær støtte til Ukrainas frihetskamp – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3, debattert 8. april 2022

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i tolloven (forskriftshjemmel om at loven skal gjelde for Svalbard) og endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømavgifter (forlenget strømstønad) (Innst. 250 L (2021–2022), jf. Prop. 70 L (2021–2022))

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt fire forslag. Det er

- forslagene nr. 1–3, fra Hans Andreas Limi på vegne av Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
 - forslag nr. 4, fra Sofie Marhaug på vegne av Rødt
- Det votes over forslag nr. 4, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en ny modell for strømstøtte som setter makspris på 35 øre/kWt opp til 3000 kWt, og 70 øre fra 3000–5000 kWt.»

Votering:

Forslaget fra Rødt ble med 96 mot 4 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.01.12)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1–3, fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«I strømstøndsloven gjøres følgende endring:
§ 4 annet ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om hvem som har rett til stønad og om utvidelse av ordningen til nettkunder som driver landbruksvirksomhet, eller annen næringsvirksomhet. Departementet kan ved forskrift også utforme bestemmelser som omfatter nettkunder registrert som fritidsboliger.»

Forslag nr. 2 lyder:

«I strømstøndsloven gjøres følgende endring:
§ 5 annet ledd skal lyde:

Stønad gis bare dersom stønadsgrunnlaget overstiger 50 øre per kWt eksklusive merverdiavgift i prisområdet hvor kunden er tilknyttet (terskelverdi). For forbruk i desember 2021 til mars 2022 gjelder 70 øre per kWt som terskelverdi.»

Forslag nr. 3 lyder:

«I strømstøndsloven gjøres følgende endring:
§ 5 tredje ledd skal lyde:

Reguleringsmyndigheten for energi skal beregne stønadssats basert på følgende formel: $1,0 \times (\text{stønadsgrunnlag} - \text{terskelverdi})$. For forbruk i desember 2021 skal stønadssatsen baseres på følgende formel: $0,55 \times (\text{stønadsgrunnlag} - \text{terskelverdi})$. For forbruk i januar til mars 2022 skal stønadssatsen baseres på følgende formel: $0,8 \times (\text{stønadsgrunnlag} - \text{terskelverdi})$ »

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble med 86 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.01.30)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak

A.

Lov

om endringer i tolloven (forskriftshjemmel om at loven skal gjelde for Svalbard)

I

I lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel gjøres følgende endringer:

§ 1-3 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Departementet kan gi forskrift om at loven eller deler av denne skal gjelde for Svalbard, og om Svalbard skal være eget tollområde. Departementet kan også fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

II

Loven trer i kraft straks.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voterer over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Videre var innstilt:

B.

L o v

om endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (forlenget strømstønad)

I

I midlertidig lov 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd skal lyde:

Loven gjelder energibruk fra og med desember 2021 til og med mars 2023.

§ 5 tredje ledd skal lyde:

Reguleringsmyndigheten for energi skal beregne stønadssats basert på følgende formel: $0,8 \times (\text{stønadsgrunnlag} - \text{terskelverdi})$. For forbruk i desember 2021 skal stønadssatsen baseres på følgende formel: $0,55 \times (\text{stønadsgrunnlag} - \text{terskelverdi})$. *For forbruk i oktober, november og desember 2022 skal stønadssatsen baseres på følgende formel: $0,9 \times (\text{stønadsgrunnlag} - \text{terskelverdi})$.*

§ 12 annet ledd skal lyde:

Loven oppheves 1. juli 2023.

II

Loven trer i kraft straks.

Presidenten: Det voterer over B I § 5 tredje ledd.

Bak innstillingen står Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Høyre, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet subsidiær støtte til innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 83 mot 13 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.02.26)

Presidenten: Det voterer over B øvrige deler av I og II.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voterer over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 4, debattert 8. april 2022

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Kultur- og likestillingsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Olje- og energidepartementet (økonomiske tiltak i møte med ekstraordinære strømutfgifter m.m.) (Innst. 251 S (2021–2022), jf. Prop. 77 S (2021–2022)) unntatt pkt. 2.3

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 14 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–3, fra Tina Bru på vegne av Høyre og Venstre
 - forslagene nr. 4 og 5, fra Hans Andreas Limi på vegne av Fremskrittspartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti
 - forslagene nr. 6–9, fra Hans Andreas Limi på vegne av Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
 - forslagene nr. 10–12, fra Sofie Marhaug på vegne av Rødt
 - forslag nr. 13, fra Lan Marie Ngyen Berg på vegne av Miljøpartiet De Grønne
 - forslag nr. 14, fra Sofie Marhaug på vegne av Rødt
- Forslag nr. 14 er under debatten omgjort til et oversendelsesforslag og lyder i endret form:

«Det henstilles til regjeringen å fremme forslag for å sikre at vanningslag i jordbruket kommer inn under strømstøtteordningen for jordbruks- og veksthusnæringen.»

Presidenten foreslår at forslaget oversendes regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Det votes over forslag nr. 13, fra Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2022 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5503		Tilbakebetaling av høy grunnrenteskatt	
	70 (Ny)	Tilbakebetaling til folk av høy grunnrenteskatteinntekt, bevilges med	-8 400 000 000

V o t e r i n g :

Forslaget fra Miljøpartiet De Grønne ble med 97 mot 2 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.04.17)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 10–12, fra Rødt.

Forslag nr. 10 lyder:

«I statsbudsjettet for 2022 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med	2 632 000 000
		fra kr 4 335 588 000 til kr 6 967 588 000	

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i henhold til lov om pristiltak om å innføre en makspris på strøm for kunder i Norge og at denne tilsvarer tre ganger konsesjonspris for kraft, slik den beregnes av Olje- og energidepartementet. For 2022 er denne satt til 11,57 øre kWt. Stortinget ber regjeringen kombinere dette med krav om oppdeckningsplikt for kraftprodusentene og nødvendig regulering av krafteksporten.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, som et ekstraordinært strakstiltak, innføre en makspris på strøm som skal gjelde alle strømkunder, fra husholdninger og sekundærboliger og frivillige og ideelle organisasjoner til næringsdrivende og bedrifter.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt ble med 96 mot 4 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.04.36)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 6–9, fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag i revidert nasjonalbudsjett 2022 om at alle ideelle organisasjoner, friskoler, folkehøyskoler og menigheter i Den norske kirke, samt idrettslag med idrettsanlegg som varmes opp med gass, får strømtønad med 100 pst. kompensasjon for spotpriser over 50

øre per kWt i snitt i måneden fra og med april 2022 til og med mars 2023.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag i revidert nasjonalbudsjett 2022 om at produsenter med veksthus som benytter gass til oppvarming inkluderes i strømtøtteordningen for jordbruks- og veksthusnæringen.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at garasjelag, felles varmesentraler og selskaper som leverer varme til boligselskaper, blir inkludert i strømtøtteordningen.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å inkludere næringsvirksomhet og fritidseiendommer i den etablerte strømtøtnadsordningen, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2022.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble med 85 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.04.54)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 4 og 5, fra Fremskrittspartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 4 lyder:

«I statsbudsjettet for 2022 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
315		Frivillighetsformål	
	61	Midlertidig tilskuddsordning for frivillige organisasjoner som følge av ekstraordinære strømpriser, økes med fra kr 250 000 000 til kr 650 000 000	400 000 000

Forslag nr. 5 lyder:

«I statsbudsjettet for 2022 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	75	Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømutfgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 9 200 000 000 til kr 22 100 000 000	12 900 000 000

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti ble med 82 mot 18 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.05.14)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1 og 3, fra Høyre og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«I statsbudsjettet for 2022 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	75	Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømutfgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 9 200 000 000 til kr 16 600 000 000	7 400 000 000

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, som en del av evalueringen av strømstøtteordningen, utrede en løsning som innebærer at økt bostøtte som skal kompensere for ekstraordinære økninger i strømprisen, kan målrettes geografisk til de områdene der strømprisene er ekstraordinært høye.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre og Venstre ble med 75 mot 25 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.05.32)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 2, fra Høyre og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for en søknadsbasert kommunal kompensasjonsordning for mindre bedrifter med særlig høye strømkostnader i prisområdene i Sør-Norge.»

Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti har varslet subsidiær støtte til forslaget.

Voteringsstavlene viste at det var avgitt 60 stemmer mot og 37 stemmer for forslaget fra Høyre og Venstre.

(Voteringsutskrift kl. 12.05.50)

Himanshu Gulati (FrP) (fra salen): Jeg stemte feil. Jeg skulle ha stemt for.

Presidenten: Da blir resultatet at 61 representanter stemte mot og 38 stemte for forslaget fra Høyre og Venstre. – Dermed er forslaget ikke bifalt.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

I

I statsbudsjettet for 2022 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
315		Frivillighetsformål	
	61	Midlertidig tilskuddsordning for frivillige organisasjoner som følge av ekstraordinære strømpriser, økes med fra kr 250 000 000 til kr 480 000 000	230 000 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 4 335 588 000 til kr 5 103 588 000	768 000 000
1151		Til gjennomføring av reindriftsavtalen	
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet, økes med fra kr 55 500 000 til kr 85 500 000	30 000 000
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	26	Reguleringsmyndigheten for energi, økes med fra kr 67 700 000 til kr 69 700 000	2 000 000
	75	Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømutfgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 9 200 000 000 til kr 16 885 000 000	7 685 000 000

Presidenten: Bak innstillingen står Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Høyre, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet subsidiær støtte til innstillingen.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble bifalt med 85 mot 12 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.06.32)

Videre var innstilt:

II

Stortinget ber regjeringen vurdere det nye forslaget til nettleiemodell som har kommet fra Huseierne, miljøorganisasjonene og Energi Norge.

Presidenten: Bak innstillingen står Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Fremskrittspartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Voteringstavlene viste at det var avgitt 79 stemmer for komiteens innstilling og 18 stemmer imot. (Voteringsutskrift kl. 12.06.57)

Presidenten: Flere har meldt om at stemmen ikke ble registrert, og vi tar voteringen på nytt.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble bifalt med 82 mot 18 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.07.36)

Sak nr. 5 [12:07:47]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Da gjenstår det bare å takke for innsatsen og ønske alle en riktig god påske. Så møtes vi igjen 20. april til innsats fram mot sommeren.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.09.

